LAPPEENRANNAN TEKNILLINEN YLIOPISTO

Kauppatieteellinen tiedekunta

Laskentatoimi

POKERITULOJEN VEROTUS

Tarkastajat: Professori Minna Martikainen

Professori Jaana Sandström

Teemu Rastas

Helokantie 1 C B 42

40640 Jyväskylä

TIIVISTELMÄ

Tekijä:	Rastas, Teemu
Tutkielman nimi:	Pokeritulojen verotus
Tiedekunta:	Kauppatieteellinen tiedekunta
Pääaine:	Laskentatoimi
Vuosi:	2008
Pro gradu –tutkielma	Lappeenrannan teknillinen yliopisto
	85 sivua, 5 kuvaa ja 2 taulukkoa
Tarkastajat:	Professori Minna Martikainen
	Professori Jaana Sandström
Hakusanat:	pokeri, pokeritulot, verotus
Keywords:	poker, poker incomes, taxation

Tutkielman tavoitteena oli analysoida pokeritulojen verotusta Suomessa. Analyysi jakautui nykylainsäädännön mukaisen tilanteen käsittelyyn ja toisaalta nykytilanteelle vaihtoehtoisen mallin luomiseen. Tarkastelu keskittyi pääasiassa ammattilaispelaajan tilanteeseen, mutta myös harrastelijoiden näkökulma otettiin huomioon. Tutkimusmenetelmä oli kvalitatiivinen ja tutkielmaa varten haastateltiin sekä ammattilaispelaajia että Verohallinnon edustajaa. Tutkielman mukaan nykytilanne, jossa pokerivoitot katsotaan arpajaisvoitoiksi, sopii hyvin harrastelijoiden tilanteeseen. Ammattilaisille tutkielma kuitenkin päätyy esittämään vaihtoehtoista mallia, jossa pokerivoitot katsottaisiin ainoastaan pelaajan pääomatuloksi, sillä ammattilaisen kohdalla peli ei enää ole arvontaan perustuvaa. Pokeri on heille taitopeli, jossa sattumalla on osuutensa lyhyellä ajanjaksolla ja josta saadut voitot ovat pääomatulon luonteisia.

ABSTRACT

Author:	Rastas, Teemu
Title:	Taxation of Poker Incomes
Faculty:	School of Business
Major:	Accounting
Year:	2008
Master's Thesis	Lappeenranta University of Technology
	85 pages, 5 figures and 2 tables
Examiners:	prof. Minna Martikainen
	prof. Jaana Sandström
Keywords:	poker, poker incomes, taxation

The main purpose of this work was to analyze the taxation of poker incomes in Finland. This analyse was divided into two parts: the first part includes an overview to the current situation and the second part introduces the new alternative model to that. The main focus was on the situation of professional players but also that of amateurs was noted. The study was qualitative and professional poker players as well as an expert of Tax Administration were interviewed for it. According to the results, the current situation where poker incomes are considered as gambling winnings is suitable for amateur players. For professional players, however, there should be a different kind of system where poker incomes are considered always as capital income. This is because poker is not a game of chance for them but instead a game based on skill in which chance has its part in short period of time. Also the winnings can be considered to be capital income.

ALKUSANAT

Tähän tutkielmaan päättyvät viimein nämä opinnot ja edessä odottaa siirtyminen työelämään. Lähes viisi ja puoli vuotta tuli LTY:llä vietettyä ja olen ollut erittäin tyytyväinen opiskelupaikan valintaani.

Gradun valmistuminen otti lopulta oman aikansa, mutta viimein se on valmis. Nyt on aika kiittää kaikkia työssä auttaneita ja projektissa mukana eläneitä. Ensin iso kiitos Minna Martikaiselle työn kannustavasta ohjauksesta sekä arvokkaasta palautteesta. Samalla haluan myös kiittää Ulla Kotosta kannustuksesta tähän tutkielman aiheenvalintaan. Lisäksi kiitokset menevät luonnollisesti kaikille tätä työtä varten haastatelluille henkilöille, joiden apu analyysin teossa oli korvaamaton.

Henkisestä tuesta tämän raastavan kirjoitustyön aikana haluan kiittää koti-ohjaajina toimineita Minnaa ja Urhoa, jotka valoivat minuun joka päivä uskoa työn valmistumiseen. Kiitos vanhemmilleni sekä muille perheenjäsenille jatkuvasta kannustuksesta valmistumisen tiellä ja erityinen kiitos Rikulle työn julkisuusarvon lisäämisestä ja muusta käytännön avusta.

Jyväskylässä 22.10.2008

Teemu Rastas

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO 1

1.1 Taustaa 1
1.2 Tutkimusongelma ja tavoitteet 2
1.3 Tutkielman rajaukset 4
1.4 Tutkimusmenetelmä- ja aineisto 5
1.5 Tutkimuksen rakenne 6

2 VEROTUS 8

2.1 Verovelvollisuus 8
2.1.1 Yleinen verovelvollisuus 11
2.1.2 Rajoitettu verovelvollisuus 13
2.2 Tulolajit 14
2.2.1 Pääomatulo 16
2.2.2 Ansiotulo 17
2.3 Vähennysjärjestelmä tuloverotuksessa 18
2.3.1 Vähennykset ansiotulosta 19
2.3.2 Vähennykset pääomatulosta 24
2.4 Arpajaislaki ja arpajaisvoittojen verotus 26

3 POKERI 30

3.1 Pokerin historia 30
3.2 Pokerin suosio 31
3.3 Pokeri taitopelinä 32
3.3.1 Odotusarvo 39
3.3.2 Kassanhallinta 41
3.4 Eri pelimuodot 44
3.4.1 Käteispelaaminen 44
3.4.2 Turnauspelaaminen 45
3.4.3 Internet-pelaaminen 47
3.4.4 Live-pelaaminen 49
3.5 Suomalaisten pelaaminen 51

3.6 Pelinjärjestäjät Suomessa 53
3.7 Pelinjärjestäjien tuotot ja palautukset pelaajille 55

4 POKERITULOJEN VEROTUS 58

4.1 Ammattilaisen määrittäminen 59
4.2 Pokeritulojen oikea tulolaji 62
4.3 Pokeritappioiden ja tulonhankkimiskulujen vähennysoikeus 65
4.4 Euroopan talousalue ETA 67
4.5 Pelin maantieteellinen sijainti 68
4.6 Ennakkotapaukset 73
4.7 Vaihtoehtoinen malli 75

5 JOHTOPÄÄTÖKSET 81

LÄHTEET 86

KÄYTETYT LYHENTEET

ArpL	Arpajaislaki
ArpVerL	Arpajaisverolaki
ETA	Euroopan talousalue
TVL	Tuloverolaki
RAY	Raha-automaattiyhdstys

1 JOHDANTO

1.1 Taustaa

Pokerin suosio on viime vuosina kasvanut räjähdysmäisesti. Syy pelin uuteen kukoistukseen on ollut internet-pelaamisen mahdollisuus, joka on tuonut pelipöydät suuren ihmisjoukon ulottuville. Kynnys aloittaa pelaaminen omalla tietokoneella on paljon pienempi kuin kynnys astua oikealle kasinolle. Kotikoneella on lisäksi mahdollisuus pelata useassa pöydässä samaan aikaan, mikä poistaa kasinolla usein koettavaa pitkäveteisyyttä. Internet-pelin lisäksi televisioidut suurturnaukset ovat saaneet suosiota ja tuoneet lajin pariin uusia kasvoja.

Pokerinpelaajien joukko jakaantuu eri luokkiin pelaamisen mukaan. Jotkut kokeilevat peliä satunnaisesti omaksi ilokseen, osa taas pelaa saadakseen lisäansioita työn tai opiskelun ohella ja parhaat pelaajat puolestaan pelaavat peliä ammattilaisina. Pelissä liikkuvat rahasummat eivät ole pieniä. Fortune-lehden mukaan vuonna 2005 internet-pokerissa liikkui 180 miljoonaa dollaria yhdessä vuorokaudessa[1]. Vain kahta vuotta aiemmin sama summa oli ollut 11 miljoonaa dollaria. Kasvu on siis ollut erittäin voimakasta hyvin lyhyessä ajassa. (Cervenka 2005)

Siirtyvien rahamäärien ollessa valtavia ja ammattilaisten osuuden kasvaessa verottaja on alkanut entistä enemmän kiinnostua pokerituloista. Erityisesti internetissä tienatut pokeritulot on helppo salata ja jättää ilmoittamatta, ja verottajan intressi olisi saada kontrolli pyörivään rahaliikenteeseen. Tälläkin hetkellä on kuitenkin edelleen epäselvää, miten verotuksessa tulisi toimia. Pokeritulojen verotuksesta ei ole erityisiä lainsäännöksiä ja lisäksi aihepiiriä koskeva verotus- ja oikeuskäytäntö on

[1] Fortune-lehden ilmoittama luku perustuu Pokerpulse nimisen kanadalaisyhtiön tietoihin.

niukka. Viimevuotisten verotietojen mukaan suomalaiset pokeriammattilaiset Patrik Antonius ja Thomas Wahlroos jättivät verot kokonaan maksamatta, jolloin verottaja langetti molemmille tuntuvat jälkiverot. Antoniukselle langetettiin siis vajaan 300000 euron tuloista 150000 euron jälkiverot ja Wahlroosille noin 170000 euron tuloista vajaan 90000 euron seuraamukset (Auremaa 2007).

Pokerin harrastajat pitävät pokeria taitopelinä, mutta monissa paikoissa pokeri katsotaan edelleen uhkapeliksi, jossa onni ratkaisee voittajan. Lyhyellä ajanjaksolla näin onkin, sillä pienemmillä pelimäärillä sattuman osuus korostuu. Pitkä ajanjakso nostaa kuitenkin taidon kunniaan, ja parhaat pelaajat tulevat lopulta pärjäämään keräten suuret määrät rahaa itselleen. Pokerin voidaan sanoa olevan taitopeli, jossa sattumallakin on osansa[1]. Tästä herää kysymys, onko pokeri rinnastettava normaaliin ansiotyöhön, pääomasijoittamiseen vai onko sen vain katsottava olevan uhkapeliä siinä missä vedonlyöntikin ja näin ollen voittojen katsottava olevan arpajaisvoittoja.

1.2 Tutkimusongelma ja tavoitteet

Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia pokeritulojen verotusta. Päätutkimuskysymyksenä tutkitaan miten pokerituloja tulisi verottaa, vai tulisiko niitä verottaa lainkaan. Tämän selvittämiseksi on arvioitava pelin luonnetta uhkapelinä ja verrattava sitä olemassa olevaan lainsäädäntöön.

Lisäksi tutkimuksen on tarkoitus tutkia, ovatko pokeritulot luonteeltaan enemmän ansiotuloa vai pääomatuloa, mikäli ne katsottaisiin

[1] Samaan johtopäätökseen on Suomessa päädytty myös hovioikeudessa - Helsingin HO:n tuomio 19.4.2008 nro 985

verotettavaksi tuloksi. Tällä on ymmärrettävästi suuri merkitys kun parhaimmillaan vuositulot lasketaan miljoonissa euroissa per vuosi. Tutkimus tutkii ansiotulojen ja pääomatulojen tyypillisiä piirteitä ja peilaa näitä pokerin erityispiirteisiin.

Edelleen pokeritulojen verotuksessa on tutkittava mahdollisten tappioiden vähennysoikeuden ja muiden tulonhankkimisvähennysten mahdollisuutta. Pokeri pelinä perustuu pitkän ajanjakson menestymiseen. Tuohon pitkään ajanjaksoon sisältyy voitollisten jaksojen lisäksi myös tappiollisia kausia. Lisäksi pelaamiseen liittyy kustannuksia, kuten matka- ja majoituskustannuksia vierailla paikkakunnilla pelatuista peleistä ja turnauksista sekä tietokoneeseen liittyviä kustannuksia internetpeleistä. Tulisiko pokerinpelaajalla siis olla oikeus vähentää tappioita ja tulonhankkimiskuluja verotuksessa jos voittoja verotetaan? Ja jos tulisi, niin mitä saisi vähentää ja milloin?

Koska pokerista ja siihen liittyvästä rahaliikenteestä keskustelu on noussut ajankohtaiseksi vasta viime aikoina, on yhä monin paikoin epäselvää miten verotus tapahtuu tai miten sen tulisi tapahtua. Sama ongelma on tällä hetkellä ajankohtainen myös muissa maissa ja jokainen valtio kokeilee ratkaista kysymyksiä omalla tavallaan. Tutkimus tutkii myös ulkomailla esiin tulleita kysymyksiä pokerin asemasta ja niihin saatuja ratkaisuja verraten niitä samalla Suomen tilanteeseen.

Tutkimus tarkastelee aihepiiriä yksittäisen ammattipelaajan näkökulmasta. Harrastelijatkin otetaan tutkimuksessa huomioon, mutta epäselvin tilanne on tällä hetkellä nimenomaan ammattilaisten kohdalla. Yksi haaste tutkimukselle onkin lisäksi määrittää missä menee harrastelun ja ammattilaisuuden raja. Pelaajan intressinä on minimoida maksettavien verojen määrä, mutta toimia myös laillisesti. Pokeritulojen lukeminen pääomatuloiksi ansiotulojen sijaan olisi merkittävä etu pelaajan kannalta rahassa mitattuna. Lisäksi myös tappioiden ja muiden kulujen

vähennyskelpoisuus vähentäisi maksettavaa veron määrää, joten pelaajat puhuvat näiden tulkintojen puolesta. Tutkimus pyrkii löytämään mahdollisia perusteita näille ammattipelaajan kannoille.

Tarkastellut tutkimusongelmat siis ovat seuraavat:

Pääongelma:

- Miten pokerituloja tulisi verottaa vai tulisiko niitä verottaa lainkaan?

Alaongelmat:

- Ovatko pokeritulot luonteeltaan enemmän ansiotuloa vai pääomatuloa?
- Tulisiko pokerinpelaajalla olla oikeus vähentää verotuksessa?
- Mitä tulonhankkimiskuluja verotuksessa saisi vähentää ja milloin?
- Missä kohdin menee harrastelun ja ammattilaisuuden raja?
- Miten ammattilaisuuden ja harrastustoiminnan erot tulisi verotuksessa huomioida?

1.3 Tutkielman rajaukset

Tutkimus keskittyy pääosin Suomen tilanteeseen ja muista maista haetaan vertailun pohjaksi erilaisia verotuskäytäntöjä sekä oikeuden ratkaisuja pokerin asemasta. Tarkempi maakohtainen analyysi Suomen ulkopuolelta jää siis rajauksen ulkopuolelle.

Tutkimuksen ulkopuolelle rajataan ehkä tulevaisuudessa mahdollinen yhtiömuotoisesti suoritettava pelaaminen esimerkiksi toiminimen alla.

1.4 Tutkimusmenetelmä- ja aineisto

Tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen. Keskeisenä kirjallisena aineistona on verotusta käsittelevä lainsäädäntö sekä lakia tulkitseva kirjallisuus. Muiden valtioiden käytäntöjä arvioitaessa materiaalina ovat internetistä löytyvä lainsäädäntö ja erilaiset artikkelit.

Erityisesti pokeriin liittyvää tietoa on haettu erilaisista alan lehtien artikkeleista sekä pokerikirjallisuudesta mahdollisuuksien mukaan. Pokerikirjallisuutta on ilmestynyt viime vuosina runsaasti, mutta se keskittyy lähes täysin pelaamiseen, joten verotukseen liittyvä osuus on hyvin rajallinen. Verohallinto ehti kuitenkin tämän tutkimuksen ollessa lähes valmis julkistaa oman ohjeistuksensa pokeritulojen verotuksesta, joten luonnollisesti tuo ohjeistus on myös keskeisenä materiaalina[1].

Tutkimusta on syvennetty lisäksi haastatteluilla. Haastatellut henkilöt ovat eri osapuolten eli pelaajien ja Verohallinnon edustajia. Pelaajien näkökulmia edustavat anonyyminä pysyttelevä suomalainen pokeriammattilainen[2] sekä pokeriammattilainen Mika Paasonen. Verottajan kannan tuo esiin Verohallituksen ylitarkastaja Matti Merisalo, joka toimii Verohallinnossa asiantuntijana pokerin suhteen. Näiden pokerin

[1] Verohallinon ohje Dnro 1329/31/2008, 6.10.2008. Jatkossa ohjeeseen viitataan termillä ”Verohallinnon ohjeistus”

[2] Anonyymiin pokeriammattilaiseen viitataan tutkielmassa jatkossa nimellä ”Pokeriammattilainen”. Muihin haastateltuihin viitataan jatkossa heidän sukunimillään.

parissa asioivien henkilöiden antamien vastauksien perusteella aihepiiriä on mahdollista analysoida syvällisemmin ja käytännönläheisemmin.

Kaikki tehdyt haastattelut ovat tyypiltään puolistrukturoituja haastatteluja. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat samat, mutta valmiita vastausvaihtoehtoja ei ole haastateltavalle annettu (Eskola ja Suoranta 1998, s. 86). Kaikkien haastatteluiden voi katsoa sisältäneen myös avoimen haastattelun piirteitä, sillä haastateltavien vastaukset poikivat useita jatkokysymyksiä ja keskustelu oli tämän jälkeen vapaata.

1.5 Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksen toisessa luvussa käsitellään verotusta ja arpajaislainsäädäntöä. Ensin selvitetään, ketkä ovat velvollisia maksamaan veroja Suomen valtiolle käymällä läpi lainsäädännön määräyksiä verovelvollisuudesta. Tämän jälkeen käydään läpi miten kummatkin tulolajit eli ansiotulo ja pääomatulo määritellään ja mitä tuloja kummankin piiriin kuuluu. Lisäksi tutkitaan kummankin tulolajin kohdalta kulujen ja tappioiden vähennysoikeutta. Luvun lopuksi perehdytään vielä pokerin kannalta olennaiseen arpajaislakiin sekä arpajaisvoittojen verotukseen.

Kolmas luku käsittelee pokeria. Luvun alussa tehdään lyhyt katsaus pelin historiaan ja nykyiseen suosioon, jonka jälkeen seuraa tarkempi analyysi pokerin taitopeli-asemasta uhkapelien joukossa. Pokeri on siitä poikkeuksellinen peli arpajaispelien joukossa, että siinä sattumaa voi hallita taidolla omaksi edukseen. Tätä hallitsemista auttaa olennaisesti odotusarvon ja kassanhallinnan käsitteiden avaaminen ja ymmärtäminen. Pokeri on yksi peli, mutta sillä on lukuisia eri muotoja, joista muutaman tyyppipiirteitä avataan tässä tutkimuksessa yleiskäsityksen luomiseksi. Suomalaisten pokerin pelaaminen on vielä nykyisin vähemmän tutkittu alue, mutta tilastoista on silti mahdollista saada kuva rahapelaamisen

suosiosta maassamme ja siitä erotetaan tutkimusta varten pokerin osuus. Valtiollista internet-pokeria ei Suomessa ainakaan vielä ole tarjolla, joten luvun lopuksi tutkimus tekee lyhyen katsauksen rahapelinjärjestäjien tilanteeseen Suomessa sekä ulkomaisten pelisivustojen toimintaan.

Neljännen luvun alussa analysoidaan ammattilaisuuden ja harrastelun erottamista toisistaan. Tämän jälkeen analysoidaan tutkimuksen kannalta erittäin keskeisiä osa-alueita eli määritetään mikä on pokeritulojen oikea tulolaji ja mitkä ovat verotuksessa tehtävien vähennysten edellytykset. Euroopan talousalue on syytä määritellä, sillä sen rooli pokeripelien verotettavuuden osalta on ratkaiseva. ETA-alueen lisäksi analysoidaan sitä, mikä ratkaisee pelin maantieteellisen sijainnin. Lopuksi luodaan lyhyt katsaus ajankohtaisiin tapahtumiin ja luodaan aiemman analyysin pohjalta vaihtoehtoinen ratkaisumalli pokeritulojen verotuksen uudelleenjärjestämiseksi.

Viidennessä luvussa tehdään johtopäätökset aiempien lukujen perusteella käyden lyhyesti läpi ensin nykyisen lainsäädännön mukainen tilanne. Nykytilanteen lisäksi esitetään lopuksi tutkimuksen ehdottama vaihtoehtoinen malli pokeritulojen verottamisen uudelleenjärjestämiseksi.

2 VEROTUS

Pokeritulojen verotuksen kannalta oleellisia osa-alueita verotuksessa on useita. Ensinnäkin on selvitettävä, kuka ylipäätään on Suomessa verovelvollinen ja millä perusteilla. Kohdejoukon selvittyä on syytä tutkia miten tulojen verotettavuus määräytyy, jotta verotettavan tulon oikea tulolaji saadaan selville tai kyseisen tulon mahdollinen verovapaus. Lisäksi on syytä pohtia, millä edellytyksillä saaduista tuloista saa tehdä verotuksessa vähennyksiä niin tappioiden kuin luonnollisten vähennysten osalta. Kaikki edellä mainitut kohdat kuuluvat tuloverolain piiriin. Pokeritulojen verotuksen tarkastelu vaatii kuitenkin myös arpajaislain ja arpajaisverolain tuntemusta, sillä pokeri on lain määritelmän mukaan kasinopeli, josta voi voittaa rahaa (ArpL 3 §).

2.1 Verovelvollisuus

Suomen verolait voivat kohdistua vain sellaisiin verovelvollisiin sekä sellaiseen tuloon, joilla on joitakin liittymäkohtia Suomeen. Suomen verotusvalta ei voi kansainvälisoikeudellisista eikä käytännöllisistäkään syistä ulottua miten laajalle tahansa. Tästä syystä Suomen sisäisten verolakien on kyettävä osoittamaan valtion verotusvallalle tarkat rajat. Jokaisen maan tuloverolait pyrkivät joka tapauksessa ulottamaan vaikutusalueensa suhteellisen laajalle alueelle (Andersson ja Linnakangas 2006, s. 21). Asuinvaltioperiaatteen mukaan jossain tietyssä valtiossa asuvia verotetaan maailmanlaajuisesti heidän kaikista tuloistaan ja varallisuudestaan. Lähdevaltioperiaatteen mukaan verotus puolestaan kohdistuu henkilöihin, jotka eivät asu jossain tietyssä valtiossa, mutta josta he kuitenkin saavat tuloa tai jossa heillä on varallisuutta. Koska useat valtiot noudattavat molempia edellä mainittuja periaatteita, niin kansainvälistä toimintaa harjoittavan tuloihin kohdistuu lähes säännönmukaisesti kaksinkertaista verotusta. Mitä ankarammaksi verotus

on käynyt, niin sitä suuremmaksi ongelma kaksinkertaisesta verotuksesta on kasvanut. (Rajamäki 2004, s. 397) Kansainvälistä kaksinkertaista verotusta voidaan vähentää joko sisäisellä lainsäädännöllä tai kaksinkertaisen verotuksen estävillä sopimuksilla. Suomessa on käytössä kummatkin tavat ja Suomella onkin tällä hetkellä verosopimus jo runsaan 60 maan kanssa (Valtiovarainministeriö 2007).

Verosopimuksen avulla poistetaan tulon ja varallisuuden kansainvälinen kaksinkertainen verotus jakamalla tulon ja varallisuuden verottamisoikeus sopimuksen tehneiden valtioiden kesken. Verosopimus koskee aina sellaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka asuinpaikka on jommassakummassa sopimusvaltiossa tai molemmissa sopimusvaltioissa ja jolla on tulonsa tai varallisuutensa osalta jokin liittymä näihin kahteen valtioon. Suomi tekee pääasiassa verosopimuksia vain sellaisten maiden kanssa, joilla on käytössään Suomen verojärjestelmää vastaava tulo- ja varallisuusverojärjestelmä. Suomen verosopimukset perustuvat pääosin OECD:n malliverosopimukseen. Tehdyt verosopimukset eivät ainoastaan vain estä kaksinkertaista verotusta, vaan Suomen tekemien verotusta koskevien virka-apusopimusten perusteella on myös mahdollista muun muassa vaihtaa tietoja ja periä verosaatavia sopimuksen tehneistä valtioista. (Valtiovarainministeriö 2007)

Pokeritulot ovat voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti arpajaisvoittoja (ArpL 2 §). Suomen solmimissa verosopimuksissa ei ole kuitenkaan olemassa erillisiä määräyksiä arpajaisvoittojen verottamisesta, jolloin arpajaisvoiton verotukseen sovelletaan Verohallinnon ohjeistuksen mukaan sopimuksissa erikseen mainitsematonta tuloa koskevaa artiklaa. Tällöin tulo verotetaan tavallisesti vain verosopimuksen mukaisessa

asuinvaltiossa eli Suomessa asuvan henkilön saama arpajaisvoitto verotetaan vain Suomessa[1].

Verosopimuksissa olevista ehdoista riippuen myös mahdollista, että erikseen mainitsematon tulo kuten arpajaisvoitot voidaan verottaa myös saadun tulon lähdevaltiossa. Näissä tilanteissa tulon kaksinkertainen verotus poistetaan Suomessa vähentämällä ulkomaille maksettu tulovero Suomessa samasta tulosta määrättävästä verosta. Vastaavanlainen tilanne on kyseessä silloin, kun voitto saadaan valtiosta, jonka kanssa Suomella ei ole verosopimusta. Tällaisissa tapauksissa toiselle valtiolle maksettu tulovero voidaan hyvittää kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annetun lain säännösten mukaisesti. Tavallista kuitenkin on, ettei arpajaisvoitoista makseta tuloveroa lähdevaltiossa lainkaan, jolloin kaksinkertaista verotusta näin ollen pääse syntymään. (Verohallinnon ohjeistus 2008)

Verohallinnon ohjeistuksen mukaan on kuitenkin syytä huomioida, että vieraassa valtiossa maksettua arpajaisveroa ei Suomen verotuksessa enää hyvitetä. Hyvitys voidaan myöntää ainoastaan joko kussakin verosopimuksessa määriteltyjen tuloverojen perusteella tai kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta annetun lain nojalla lähdevaltioon maksetun valtion tulonveron perusteella. Muut verot, kuten esimerkiksi lähdevaltiossa paikallishallinnolle maksetut verosopimuksen piiriin kuulumattomat tuloverot, eivät ole vähennyskelpoisia tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneina menoina[2]

[1] Sisäisestä lainsäädännöstä, kuten Suomessa tuloverolain 85 §:stä, voi kuitenkin tällöin johtua, että tulo on verovapaa (Verohallinnon ohjeistus 2008)

[2] Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 2004:12.

2.1.1 Yleinen verovelvollisuus

Suomen verolainsäädännössä tunnetaan kaksi verovelvollisuuden lajia, sillä TVL:n 9 § jakaa verovelvollisuuden yleiseen verovelvollisuuteen ja rajoitettuun verovelvollisuuteen. Jako perustuu yksityisen henkilön kohdalla tämän asuinpaikkaan ja toisaalta asumisen kestoon Suomessa. Verovuonna Suomessa asunut henkilö on yleisesti verovelvollisena velvollinen suorittamaan veroa Suomesta tai muualta saamastaan tulosta (TVL 9 §). Yleinen verovelvollisuus on näin ollen maailmanlaajuista eli globaalia (Myrsky ja Linnakangas 2005, s. 85).

Asumisen määrittelyllä on ratkaiseva merkitys sen suhteen, millaiseksi verovelvollisen asema muodostuu. Henkilön katsotaan TVL:n 11 §:n mukaan asuvan Suomessa silloin, kun hänellä on Suomessa varsinainen asunto ja koti. Suomessa asumiseen riittää myös se, että henkilö oleskelee Suomessa yli kuuden kuukauden ajan niin, ettei tilapäinen poissaolo estä pitämästä oleskelua jatkuvana. Suomen kansalaisten kohdalla lainsäädäntö on vielä edellistä ehtoa tarkempi, sillä suomalaista pidetään Suomessa asuvana, vaikka hän ei jatkuvasti oleskelekaan täällä yli kuuden kuukauden ajan. Asumisen katsotaan päättyvän vasta silloin, kun kolme vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jonka aikana hän on lähtenyt maasta, jollei hän näytä, että hänellä ei ole verovuonna ollut enää olennaisia siteitä Suomeen. Jollei muuta näytetä, Suomen kansalaisen ei katsota mainitun ajan jälkeen asuvan Suomessa.

Yleensä katsotaan, että olennaiset siteet ovat kolmen ensimmäisen vuoden aikana olemassa, jos yksikin seuraavista edellytyksistä täyttyy (Verohallitus 2004, s. 18-19):

- Suomeen jää puoliso tai asunto
- Suomeen jää muu kiinteistö kuin kesähuvila

- verovelvollinen kuuluu Suomen sosiaaliturvan piiriin
- verovelvollinen harjoittaa liiketoimintaa Suomessa
- verovelvollinen työskentelee Suomessa

Mikäli siis esimerkiksi pokerinpelaaja päättää muuttaa Suomesta Las Vegasiin pelatakseen pokeria ammatikseen, on hän kolme vuotta edelleen Suomen verotuksen piirissä jos vanhaan kotimaahan jää edes asunto. Yhtenä syynä kolmen vuoden säännön käyttöönottoon olivatkin nimenomaan tapaukset, joissa verovelvollinen oleskeli usein osan vuotta ulkomailla tarkoituksenaan välttää Suomen raskaampi verotus. Usein tällaiset henkilöt voitiin kuitenkin katsoa asuvaksi varsinaisesti Suomessa. Kolmen vuoden säännön tavoitteena on näin ehkäistä veropakolaisuutta eli asuinpaikan siirtoa lievemmän verorasituksen valtioon. Yleinen verovelvollisuus neljännen vuoden jälkeen edellyttää kuitenkin jo poikkeuksellisen vahvoja siteitä Suomeen ja kolmen vuoden sääntö koskee vain Suomen kansalaista. (Myrsky ja Linnakangas 2005, s. 91) Samanaikaisesti kun Suomi soveltaa verotuksessa kolmen vuoden sääntöä, on kuitenkin huomioitava myös henkilön työskentely- tai oleskeluvaltion verosopimus, mikä voi estää Suomea verottamasta kolmen vuoden säännön soveltuvuudesta huolimatta. (Laitinen 2000, s. 517) Aiemmassa esimerkissä Las Vegasiin muuttanut pokerinpelaaja maksaa siis uudessa kotipaikassaan keräämistään voitoista verot ensisijaisesti Yhdysvalloille ja tämän jälkeen Suomen ja Yhdysvaltojen välisen verosopimuksen mukaisesti Suomelle.

TVL:n 11 § ei sisällä suoraa viittausta väestötietojärjestelmää koskeviin säännöksiin, joten se, katsotaanko henkilöllä olevan TVL:ssa tarkoitettu varsinainen asunto ja koti Suomessa, ei riipu siitä, onko henkilö merkitty väestötietojärjestelmään Suomessa asuvaksi. Automaattista liityntää ei näin ole, joten henkilö voi siis lähteä ulkomaille muutamaksi vuodeksi töihin siten, että hänen kotinsa ja perheensä jää Suomeen. Väestötietoihin hänet saatetaan tällöin merkitä Suomesta pois muuttaneeksi, mutta hän

on silti edelleen Suomessa yleisesti verovelvollinen, sillä varsinainen koti säilyy edelleen täällä. (Myrsky ja Linnakangas 2005, s. 87)

Kun Suomen kansalaisen yleisen verovelvollisuuden Suomessa katsotaan katkenneen, hänestä tulee Suomessa uudelleen yleisesti verovelvollinen vain mikäli hänen varsinainen asuntonsa tai kotinsa siirtyy takaisin Suomeen tai hän oleskelee täällä muutoin yli kuusi kuukautta. Muutettuaan Suomesta pois ja hänen olennaisten siteidensä Suomeen katkettua henkilöä aletaan siis verottaa tämän jälkeen rajoitetusti verovelvollisena. (Laitinen 2000, s. 516)

Mikäli pysyvästi ulkomailla asunut henkilö muuttaa Suomeen yli kuuden kuukauden ajaksi, hän on Suomessa yleisesti verovelvollinen saapumispäivästään lukien. Vastaavasti Suomesta muuttavan ulkomaan kansalaisen yleinen verovelvollisuus Suomessa päättyy muuttopäivänä. Henkilö ei kuitenkaan ole oikeutettu eräisiin vähennyksiin, jollei hän ole ollut yleisesti verovelvollinen suurimman osan verovuodesta. Esimerkiksi perusvähennyksen saa vain henkilö, joka on ollut koko vuoden ajan Suomessa yleisesti verovelvollinen. (Myrsky ja Linnakangas 2005, s. 86) Verovelvollista, joka ainoastaan osan verovuotta on asunut Suomessa, verotetaan TVL 9 §:n mukaan tältä ajalta yleisen verovelvollisuuden mukaan ja muulta osalta vuotta rajoitetun verovelvollisuuden mukaan.

2.1.2 Rajoitettu verovelvollisuus

Henkilö, joka ei verovuonna ole asunut Suomessa on TVL 9 §:n mukaan velvollinen suorittamaan veroa Suomesta saamastaan tulosta. Tällöin hän on rajoitetusti verovelvollinen. Myös ulkomaiset yhteisöt ovat rajoitetusti verovelvollisia Suomesta saamistaan tuloista.

Rajoitetusti verovelvollinen suorittaa veroa ainoastaan Suomesta saamistaan tuloista. Tällaisia tuloja ovat TVL 10 §:n mukaan muun muassa Suomessa tehdystä työstä saatu palkkatulo ja suomalaisen osakeyhtiön maksama osinko, mutta eivät kuitenkaan eräät Suomesta saadut korkotulot, kuten talletustilin korko (Verohallitus 2006, s. 35). Erilaisten tilanteiden tulkinnat eivät aina ole yksiselitteisiä ja usein voikin olla vaikea määrittää, milloin rajoitetusti verovelvollisen on suoritettava veroa Suomeen, mikä tässä tapauksessa on veron peruste ja kuinka paljon veroa on lopulta maksettava (Torkkel 2002, s. 260).

2.2 Tulolajit

Suomessa luonnollisen henkilön ja kuolinpesän tulot voidaan jakaa kahteen eri tulolajiin eli ansiotuloon ja pääomatuloon (TVL 29 §). Ansiotulosta tulee suorittaa veroa valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle ja pääomatulon kohdalla vero suoritetaan vain valtiolle. Kuntien oikeus pääomatulojen verotuksen tuottoon otetaan huomioon myöhemmin jaettaessa verotuloja tuloverolain ja veronkantolain mukaisella tavalla (TVL 1 §). Jako eri tulolajeihin näkyy selkeästi TVL:ssa, jossa 32-60 § käsittelee pääomatuloja ja 61-109 § ansiotuloja.

Jaottelu kahteen eri tulolajiin perustuu siihen, että muussa tapauksessa vero kohdistuisi periaatteessa inflaatiosta riippumatta koko nimelliseen tuloon. Tämä olisi ansiotulojen kohdalla aivan luonnollista, mutta se voisi pääomatulojen kohdalla pahimmassa tapauksessa johtaa siihen, että vero on reaalista pääomatuloa suurempi. Inflaatioon liittyvät tekijät ovatkin Anderssonin (2004, s. 31) mukaan tärkein syy sille, että pääomatulojen verotus on eriytetty ansiotulojen verotuksesta. Lisäksi on syytä huomioida, että yleensä niissä maissa, joissa verokohtelua ei ole verokantojen kohdalla Suomen tavoin eriytetty, pääomatuloihin kohdistuu merkittäviä

huojennuksia. Tällaiseen erilaisiin erityishuojennuksiin perustuvaan pääomaverotusjärjestelmään liittyisi kuitenkin paljon juuri niitä ongelmia, jotka on pystytty Suomessa eriytetyllä tuloverojärjestelmällä poistamaan. Tällainen järjestelmä olisi helposti epäneutraali, monimutkainen ja lisäksi vielä hallinnollisesti raskas. Myös verotuottojen turvaaminen voisi olla vaikeampaa kapeamman veropohjan ja lukuisten verosuunnittelumahdollisuuksien johdosta. (Arvela 2003, s. 5)

Andersson (2004, s. 31) näkee ongelmana tässä tulolajien lajittelussa kuitenkin sen, että ero melko alhaisen pääomatuloveron ja korkean ansiotulojen marginaaliveron välillä on suuri. Tämä voi hänen mukaansa aiheuttaa sekä vinoutumia että kiertämisyrityksiä. Arvelan (2003, s. 5) tuloverotusta tutkimaan asetettu kehittämistyöryhmä piti kuitenkin eriytettyä tuloverojärjestelmää kokonaisuutena tarkasteltuna toimivana ja päätyi suosittelemaan sen säilyttämistä. Sen mukaan laajaan veropohjaan ja matalaan verokantaan perustuvalla pääomaverotuksella on myös tulevaisuudessa parhaat edellytykset toteuttaa hyvän verojärjestelmän tavoitteita sekä turvata samanaikaisesti veronsaajien intressit ja järjestelmän kansainvälinen kilpailukyky. Lisäksi työryhmä muistutti, että nykyjärjestelmän ongelmia on myös mahdollista vähentää järjestelmää kehittämällä, joka käytännössä voisi tapahtua esimerkiksi pääomatuloveron ja ansiotulojen marginaaliveron suurta eroa kaventamalla.

Tulolajien välistä kuilua arvioitaessa on syytä pohtia, kannattaako tulolajeja arvioida vain nimellisten verokantojen pohjalta. Esimerkiksi Knuutinen (2008) muistuttaa, ettei ansiotulojen ja pääomatulojen verotusta voi suoraan verrata keskenään. Reaalisesti ja efektiivisesti tarkastellen pääomatulojen verotus ei nimittäin ole tasasuhteista johtuen siitä, että vaihtelut eri sijoitusmuotojen välillä ovat suuria. Knuutinen toteaa sellaisenkin tilanteen olevan periaatteessa mahdollinen, jossa verottaja vie pääomasijoituksen reaalisesta tuotosta yli 100 % ja verotus ulottuisi tällöin

jo pääoman puolelle[1]. Hän toteaakin ruotsalaisen ajattelutavan, jossa pääomatulojen 30 %:n suhteellisen verokannan katsotaan vastaavan ansiotulojen korkeinta marginaaliveroastetta, tuovan selkeästi ja perustellusti esiin reaalisen verokannan huomioimisen nimellisen sijaan. Suomessa on Knuutisen mukaan pääomatulojen verokannan tason säätämisessä korostettu enemmän pääoman liikkuvuudesta aiheutuvia ongelmia ja verokilpailullisia tekijöitä.

2.2.1 Pääomatulo

Nykyisessä eriytetyssä tuloverojärjestelmässä pääomatulot on TVL 32 §:ssä periaatteessa määritelty tyhjentävästi. Sen mukaan pääomatuloa ovat:

- omaisuuden tuotto
- omaisuuden luovutuksesta saatu voitto
- muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen

sekä muun ohessa:

- korkotulo
- osinkotulo siten kuin 33a-33d §:ssä säädetään
- vuokratulo
- voitto-osuus

[1] Esimerkissä tehdään talletus 4,0 % vuosikorolla inflaation ollessa 3,0 %. Reaalinen tuotto ennen veroja olisi tällöin 1,0 %, mutta verotus kohdistuisi nimelliseen 4,0 %:n tuottoon ollen 28 % * 4,0% = 1,12%.

- henkivakuutuksen tuotto
- metsätalouden pääomatulo
- maa-aineksista saadut tulot
- luovutusvoitto

Anderssonin ja Linnakankaan (2006, s. 128) mukaan on kuitenkin syytä huomioida kyseisessä pykälässä käytetty sanonta ”muun ohessa”, joka osoittaa, että kyseessä on esimerkkiluettelo. Heidän mielestään säännös on kuitenkin melko kattava ja muita kuin nimenomaan mainittuja tapauksia voidaan tulkita pääomatuloiksi vain, jos tulo selvästi kertyy varallisuuden perusteella. Absoluuttisemman linja asiassa on ottanut Verohallitus (2006, s. 229), joka sanoo Henkilöverotuksen käsikirjassaan TVL:n määrittelevän pääomatulot tyhjentävästi.

Pääomatulosta maksettava vero on suhteellinen. Yleisesti katsotaan, että Suomessa pääomatulojen puolella olisi tasaverotus, jolloin veron prosentuaalinen määrä on yhtä suuri riippumatta tulon määrästä Tällöin Knuutisen (2008) mukaan tilannetta on kuitenkin arvioitu vain nimellisen verokannan perusteella. Reaalisesti ja efektiivisesti tarkastellen pääomatulojen verotus ei ole tasasuhteista, sillä vaihtelut eri sijoitusmuotojen välillä ovat suuret. Nykyisin pääomatuloja verotetaan Suomessa nimellisen 28 prosentin verokannan mukaan.

2.2.2 Ansiotulo

Ansiotulon määritelmä löytyy TVL:n 61 §:stä, jonka mukaan ansiotuloa on kaikki tulo, joka ei mahdu pääomatulon määritelmän piiriin. Se on siis käänteinen määritelmä, joka pitää sisällään kaikki mahdolliset tulot, joita ei ole erikseen määritelty pääomatuloksi tai verovapaaksi. Ansiotuloihin voi siis kuulua hyvin erilaisia tuloja. Tärkeimmät ansiotulokategoriat ovat

kuitenkin työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä tällaisen tulon sijaan saatu etuus tai korvaus. Usein tällaiset tulot liittyvät työn tekemiseen. (Andersson ja Linnakangas 2006, s. 307)

Ansiotulojen valtionverotus on progressiivista. Progressiivisessa verossa veron prosentuaalinen määrä on sitä suurempi mitä suurempi tulo on. Suuremmasta tulosta menee siis suhteellisesti enemmän veroa kuin pienemmästä. Näin pyritään toimimaan vertikaalisen oikeudenmukaisuuden periaatteen mukaisesti, jolloin henkilöitä, joilla on erilainen maksukyky, tulisi verottaa maksukyvyn noustessa enemmän ja päinvastoin. Se siis koskee oikeudenmukaisuutta niiden kesken, joilla on erisuuruiset tulot ja varallisuus. Tämän ajattelun taustalla on veronmaksukykyperiaate, johon tuloverotuksen keskeiset elementit perustuvat. Samaan veronmaksukykyperiaatteeseen kuuluu osana myös horisontaalisen oikeudenmukaisuuden periaate, joka koskee oikeudenmukaisuutta saman maksukyvyn omaavien henkilöiden kesken ja jota käsitellään vähennysjärjestelmän yhteydessä (Myrsky 2006, s. 388). Kansainvälisessä vertailussa Suomen verotus on erityisesti suurituloisten kohdalla ankarimmasta päästä (OECD 2007), mutta koulutetun työvoiman houkuttelusta syntynyt kansainvälinen verokilpailu luo jatkuvasti alentamispaineita ansiotulojen verotukselle (Arvela 2003, s. 6).

Kunnallis- ja kirkollisvero ovat puolestaan suhteellisia veroja, jotka suoritetaan asianomaisten veronsaajien vahvistamien tuloveroprosenttien mukaisina. (Verohallitus 2006, s. 23)

2.3 Vähennysjärjestelmä tuloverotuksessa

Tuloverotus on Suomessa nettoverotusta, mikä tarkoittaa sitä, että verovelvollisen on mahdollista tehdä tuloistaan erilaisia vähennyksiä TVL:n säädösten puitteissa ja näin pienentää lopullisen maksettavan

veron määrää. Vähennykset ja niiden laskeminen ovat näin olennainen osa verotusta (Myrsky 2006, s. 387).

Vähennysjärjestelmän keskeisenä tarkoituksena henkilöverotuksessa on oikaista verotusta veronmaksajakohtaisesti niin, että jokainen joutuu maksamaan veroja mahdollisimman tarkasti henkilökohtaisen veronmaksukykynsä mukaisesti. Kyse on ensinnäkin nettotulon verottamisen periaatteesta, jolloin tulojen hankkimiseen ja säilyttämiseen käytetyt menot, eli luonnolliset vähennykset, saa vähentää verotuksessa, mutta myös aiemmin mainitun horisontaalisen oikeudenmukaisuuden periaatteen toteuttamisesta, jolloin samalla tulotasolla olevien verovelvollisten erilaiset tarpeet tulevat otetuksi huomioon veronmaksuvelvollisuutta määritettäessä. Vähennyksen keskeisenä perusteena on tällöin se, että siihen oikeutetun yksilön veronmaksukyky on jostakin syystä pienempi kuin samalla tulotasolla olevan toisen henkilön, jolla tätä vähennysperustetta ei siis ole. (Myrsky 2006, s. 387)

Vähennysten tekeminen on lainsäädännössä määritelty erikseen kummallekin tulolajille, joten ansiotulosta tehtävät vähennykset on käsiteltävä omana kokonaisuutenaan ja vastaavasti pääomatuloista tehtävät vähennykset omanaan. Kun kummatkin tulolajit muodostavat omat laskentajärjestelmänsä, niin vähennykset kohdistetaan aina tapauksesta riippuen jompaankumpaan tulolajiin. Osittain tulolajit voivat tästä huolimatta kohdata toisensa vähennysjärjestelmän puitteissa, sillä esimerkiksi pääomatulolajin mahdollista alijäämää on mahdollista hyödyntää myös ansiotulojen verotuksessa (Verohallitus 2006, s.430).

2.3.1 Vähennykset ansiotulosta

TVL:n vähennysjärjestelmässä ansiotuloihin kohdistuvat vähennykset tehdään korkomenoja lukuun ottamatta ansiotuloista. Tulon hankkimisesta

ja säilyttämisestä johtuneiden menojen vähentämisen jälkeen saadaan puhdas ansiotulo, josta tehdään yleiset ja sosiaaliset vähennykset. TVL 30.3 § säätelee vähentämisjärjestystä, jota voidaan havainnollistaa seuraavalla kaavalla (Verohallitus 2006, s. 450):

Kuva 1. Verotettavan ansiotulon laskentamalli.

Ansiotulot

./. luonnolliset vähennykset (31 §, 93-95 §)

Puhdas ansiotulo (96-98 §)

kunnallisverotus (kv)	valtionverotus (vv)
./. kv:n vähennykset (101-106 §)	./. vv:n vähennykset (100 §)
kv verovuoden tulo	**vv verovuoden tulo**
./. tappiot	./. tappiot
kv verotettava tulo	**vv verotettava tulo**

Bruttotuloista saa siis TVL 29 §:n mukaan vähentää ensin tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot eli luonnolliset vähennykset, koska verovelvollisen saama bruttotulo ei ole kokonaisuudessaan hänen hallittavanaan eikä vapaasti käytettävissä. Vähennyskelpoisuus edellyttää menojen kuitenkin olevan reaalisia, mutta

mahdollista toki on, että menot voivat olla vain osaksi vähennyskelpoisia (Myrsky 2006, s. 389). Luonnollisista vähennyksistä ei voida kuitenkaan milloinkaan antaa täysin tyhjentävää luetteloa, joten yksittäistapauksia on aina arvosteltava TVL 29 §:n yleistunnusmerkin mukaan. Periaatteessa verovelvollisen henkilökohtaisen tarkoituksen tulisi olla ratkaiseva tekijä siinä, onko jokin meno suoritettu tulon hankkimiseksi, mutta käytännössä subjektiivista tarkoituksen selvittäminen voi olla vaikeaa. Edellä mainitun rajoituksen vuoksi asian arvostelu on usein kaavamaisempaa ja objektiivisempaa, mikä toisaalta edistää kuitenkin oikeudenmukaisuutta. Eräitä säännöksiä ja näkökohtia rajanvedon helpottamiseksi on mahdollista joka tapauksessa esittää. Näitä kohtia löytyy esimerkiksi TVL 31 §:stä, joka toimii esimerkkiluettelona luonnollisista vähennyksistä (Andersson 2004, s. 43).

Vähennyskelvottomia ovat luonnollisesti verovapaan tulon hankkimiseen ja säilyttämiseen liittyvät menot. Tärkeää on lisäksi huomata, että tulon hankkimisesta johtuneina menoina ei voi vähentää verovelvollisen ja hänen perheensä elantomenoja, join pidetään esimerkiksi asunnon vuokraa sekä lasten ja kodin hoidosta aiheutuneita menoja (TVL 31.4 §). Ongelmallista kuitenkin on usein se, miten tulojen käyttö luonnollisten vähennysten perusteena voidaan erotella tulojen käyttämisestä kulutustarkoitukseen. Luonnollisten vähennysten ja vähennyskelvottomien elantomenojen rajanveto ratkeaa lopulta periaatteessa sen perusteella, onko kysymys lopulta tulon hankkimisesta vai sen käytöstä. Viimeksi mainitussa tapauksessa kyse on elantomenoista ja ne syntyvät aina tulonhankkimistoiminnasta riippumatta. (Myrsky 2006, s. 389)

Luonnollisista vähennyksistä on olemassa sekä laissa että verohallituksen ohjeissa muutamia esimerkkejä. Tutkimuksen aiheeseen liittyen merkityksellinen kohta on esimerkiksi se, että verovelvollisen toimialaa käsittelevien kirjojen ja ammattilehtien hankintakustannukset hyväksytään tulon vähennyksiksi. Edellytyksenä on, että tällaisen ammattikirjallisuuden

hankkiminen on tehtävän työn kannalta tarpeellista ammatillisen pätevyyden ja ammattitaidon ylläpitämiseksi. (Verohallitus 2006, s. 452) Ammattilaispokerinpelaaja siis hankkiessaan pokerikirjallisuutta taitojensa kehittämiseksi saa vähentää nuo aiheutuneet kustannukset verotuksessaan.

Verotusta ei toimiteta Suomessa poikkeuksettomasti vielä luonnollisten vähennysten jälkeisen, vaan laki sallii eräiden lisävähennysten tekemisen. Tämä johtuu siitä, että tuloverotuksessa pyritään ottamaan huomioon verovelvollisen veronmaksukyvyssä ilmenevät eroavuudet horisontaalisen oikeudenmukaisuuden periaatteen mukaisesti. Näitä muita vähennyksiä kutsutaan puhtaasta ansiotulosta tehtäviksi vähennyksiksi ja tuloverolain mukaan nämä vähennykset tehdään ainoastaan ansiotulosta. Yhteiskunta voi kuitenkin ottaa huomioon verovelvollisten erilaisen maksukyvyn myös antamalla rahallista tukea niille, joiden veronmaksukykyä rasittaa jokin helposti havaittava seikka. Näin toimien verojärjestelmää rasitetaan harvemmilla vähennyksillä. Esimerkiksi 1994 lakkautettiin lapsiin liittyvät vähennykset ja korotettiin vastaavasti lapsilisää, minkä jälkeen puhtaasta ansiotulosta tehtävien vähennysten määrä on nykyisin enää vähäinen. (Andersson 2004, s. 45)

Sekä kunnallis- että valtionverotuksessa puhtaasta ansiotulosta tehtäviä vähennyksiä ovat pakolliset vakuutusmaksut (TVL 96 §), kollektiivisen lisäeläketurvan maksut (TVL 96a §), merityötulovähennys (TVL 97 §) ja veronmaksukyvyn alentumisvähennys (TVL 98 §). Puhtaasta ansiotulosta vain valtionverotuksessa tehtäviin vähennyksiin kuuluu nykyisin ainoastaan valtionverotuksen eläketulovähennys (TVL 100.2 §). Puhtaasta ansiotulosta vain kunnallisverotuksessa tehtäviin vähennyksiin kuuluu kunnallisverotuksen eläketulovähennys (TVL 101 §), kunnallisverotuksen invalidivähennys (TVL 104 §), kunnallisverotuksen opintorahavähennys (TVL 105 §), kunnallisverotuksen ansiotulovähennys (TVL 105a §) sekä kunnallisverotuksen perusvähennys (TVL 106 §).

Edellä mainitut vähennykset ovat kaikki tulosta tehtäviä vähennyksiä. On myös olemassa erilaisia vähennyksiä, jotka tehdään verosta, kuten valtionverotuksen ansiotulovähennys (TVL 125 §), valtionverotuksen invalidivähennys (TVL 126 §), valtionverotuksen elatusvelvollisuusvähennys (TVL 127 §), kotitalousvähennys (TVL 127a-c §) sekä opintolainavähennys (TVL 127d-c §). Veroista tehtävistä vähennyksistä saatavan verohyödyn määrä on yleensä riippumaton tulojen määrästä. Jos taas vähennys tehdään ansiotulosta, niin sen suuruuteen vaikuttaa merkittävästi marginaaliveroaste. Näin ollen hyöty on sitä suurempi mitä suuremmat ovat tulot ja näin ollen tulosta tehtävien vähennysten merkitys kasvaa tulojen myötä. Tulosta tehtävät vähennykset vaimentavat huomattavasti tehokkaammin veroasteikosta ilmenevän progression vaikutusta kuin verosta tehtävät vähennykset (Myrsky 2006, s. 393).

Ansiotuloista on mahdollista vähentää edellisten lisäksi vielä ansiotulolajin tappio ennen veron määrän laskemista (TVL 118 §), mikä on suoraa seurausta nettotulon verotuksen periaatteesta. Ansiotulolajin tappiolla tarkoitetaan sitä määrää, jolla verovelvollisen saaman ansiotulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneiden vähennysten yhteismäärä ylittää hänen veronalaisten ansiotulojensa määrän verovuoden aikana (TVL 118.2 §). Luonnollisen henkilön ansiotulolajin tappio vähennetään valtionverotuksessa seuraavan kymmenen verovuoden aikana verovuoden ansiotulosta, jolloin vähennyksiä on näin mahdollista siirtää tulevaisuuteen. Pokeritulojen kohdalla on kuitenkin muistettava, että kyse on arpajaistuloista, jolloin mahdollisen tappion vähennyskelpoisuus ei ole yksiselitteistä. Ajanvietteenä tapahtunut meno on kuitenkin enemmän vähennyskelvottoman elantokustannuksen kaltainen meno.

2.3.2 Vähennykset pääomatulosta

Pääomatuloista tehtävistä vähennyksistä säädetään TVL 3 luvun 54-60 §. Mahdollisia vähennyksiä pääomatulosta ovat:

- tulonhankkimismenot (TVL 54 §)
- jälkimarkkinahyvitys (TVL 54a §)
- kurssitappio (TVL 54b §)
- osakaslainan takaisinmaksu (TVL 54c §)
- vapaaehtoisen yksilöllisen eläkevakuutuksen maksut (TVL 55d §)
- metsävähennys (TVL 55 §)
- metsätalouden pääomatulosta tehtävät muut vähennykset (TVL 56 §)
- korkomenot (TVL 58 §)
- takausvelan koron vähennyskelpoisuus (TVL 58a §)
- pääomatuloista vähennettävä tulolähteen tappio (TVL 59 §)
- alijäämä ja pääomatulolajin tappio (TVL 60 §)

Pokeritulojen verotusta käsiteltäessä olennaisia edellä mainituista pykälistä ovat 54 § tulonhankkimismenojen osalta sekä 60 §, joka käsittää alijäämän ja pääomatulolajin tappion. Edellä listatuista muutkin pykälät kuin 54 ja 60 § voivat siis tulla kysymykseen pokerinpelaajan verotettavaa tuloa laskettaessa, mikäli henkilö esimerkiksi harjoittaa myös sijoitustoimintaa tai maksaa vapaaehtoista eläkevakuutusta, mutta tässä kohdin niiden käsittely ei ole olennaista, sillä ne eivät ole suorassa yhteydessä pokeriin. Tästä syystä myös korkomenojen vähentämistä käsittelevä 58 § sivuutetaan tässä analysoinnissa, vaikka sen rooli pääomatulojen vähennysjärjestelmässä on yleisesti ottaen suuri.

Kokonaiskuvan pääomatulojen vähennysjärjestelmästä saa seuraavasta vähennysjärjestystä havainnollistavasta kuvasta. Siinä on esitetty verotettavan pääomatulon laskentamalli ja erilaiset mahdolliset vähennykset TVL 30.2 § mukaisesti:

Kuva 2. Verotettavan pääomatulon laskentamalli (Verohallitus 2006, s. 430)

Pääomatulot

./. tulonhankkimismenot

Puhdas pääomatulo

./. tulolähteen tappio

./. asunto-, opinto- ja tulonhankkimisvelan korot

./. ensiasunnon korot

./. yrittäjäosakkaan osakkeiden hankintavelan korot ja osakaslainan takaisinmaksu

./. vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut

Verovuoden pääomatulo (alijäämä)

./. aikaisemmilta vuosilta vahvistetut pääomatulolajin tappiot

---

Verotettava pääomatulo

Ansiotulojen tapaan verovelvollisella on siis TVL 54 §:n mukaan oikeus vähentää ensin pääomatuloista niiden hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot eli luonnolliset vähennykset. Pääomatuloja käsitellään

yhtenä kokonaisuutena ja niitä verotetaan nettoperiaatteen mukaisesti. Jonkun tietyn pääomatulon tulonhankkimiskulut voidaan vähentää jostain toisesta pääomatulosta (Verohallitus 2006, s. 414).

Tulonhankkimiskuluja ovat esimerkiksi tallelokerovuokrat sekä sijoitustoimintaan liittyvät puhelin- ja atk-kulut (Veronmaksajain Keskusliitto 2008). Pokerinpelaajan kannalta olennaiset luonnolliset vähennykset ovat samat niin pääomatulojen kuin edellisessä luvussa käsiteltyjen ansiotulojen kohdalla. Ansiotulojen luonnollisia vähennyksiä analysoitaessa sovellettu TVL:n esimerkkiluettelo (31 §) koskee myös pääomatuloja, joten samat luonnolliset vähennykset on mahdollista tehdä tulolajista riippumatta.

Mikäli verovelvollisen pääomatulot eivät riitä niihin kohdistuvien vähennysten tekemiseen, syntyy alijäämä, joka voidaan TVL 60.1 §:n mukaan vähentää ansiotulon verosta alijäämähyvityksenä. Tällöin pääomatulojen verokantaa 28 % vastaava osuus alijäämästä hyvitetään ansiotulosta menevistä veroista enimmäismäärää koskevin rajoituksin, minkä seurauksena esimerkiksi korkomenojen verovaikutus on aina 28 % riippumatta siitä, kummasta tulolajista ne lopulta vähennetään (Veronmaksajien Keskusliitto 2008). Siltä osin kuin alijäämää ei ole otettu huomioon verosta tehtävänä vähennyksenä, se vahvistetaan TVL 60.2 § mukaan pääomatulolajin tappioksi. Pääomatulolajin tappio on mahdollista vähentää TVL 118.3 § mukaan seuraavan kymmenen verovuoden aikana pääomatulosta sitä mukaa kun pääomatuloa syntyy.

2.4 Arpajaislaki ja arpajaisvoittojen verotus

Suomessa rahapelien pelaamista säätelee 1.1.2002 voimaan tullut arpajaislaki ja arpajaisten verotusta 1.9.1992 voimaan tullut arpajaisverolaki. Arpajaislakia ollaan kuitenkin tällä hetkellä uudistamassa

täyttämään paremmin Euroopan yhteisöjen vaatimuksia ja asian käsittely on vielä kesken. Hanke on asetettu 30.11.2007 ja työryhmän on tarkoitus tehdä ehdotuksensa virkatyönä kahdessa vaiheessa. Työryhmän ensimmäinen väliraportti annettiin jo 10.4.2008 ja se sisältää työryhmän omat ehdotukset Rahapelifoorumin linjauksiin liittyvistä säädösesityksistä. Väliraporttiin liittyvä hallituksen esitys arpajaislain muuttamisesta on annettu eduskunnalle 26.6.2008[1]. Toisessa vaiheessa työryhmä antaa vuoden 2008 loppuun mennessä ehdotuksensa rahapelien toimeenpanoa koskevan yksinoikeusjärjestelmän perusteisiin, rahapelitoimintaan ja laajemminkin arpajaisiin liittyvän valvonnan organisointiin ja resursointiin sekä rahapelien toimeenpanoon kytkeytyvän sosiaalisen vastuun toteuttamiseen liittyvistä säädösesityksistä (Sisäasiainministeriö 2008).

Arpajaislaissa säädetään arpajaisten toimeenpanosta ja toimeenpanon valvonnasta, arpajaisten tuottojen tilittämisestä ja käyttötarkoituksista sekä tuottojen käytön valvonnasta (ArpL 1 §). Nykyisen lainsäädännön mukaan pokeri on luettavissa arpajaislain piiriin kuuluvaksi, sillä arpajaislaki määrittelee kasinopelit sekä pelikasinotoiminnan arpajaisiksi (ArpL 2 §). Kasinopeleihin puolestaan luetaan kuuluvaksi korttipelit, joihin pokeri tietenkin kuuluu (ArpL 3 §). Lisäksi voidaan huomioida, että määritelmällisesti pokeri kuuluu rahapeleihin, sillä pokerissa palkinnot voittajille ovat aina rahaa (ArpL 4 §).

Pelikasinotoiminta Suomessa tarkoittaa käytännössä vain siis ravintoloissa olevia kasinopelejä, RAY:n pelisaleja sekä Helsingissä sijaitsevaa Grand Casinoa, joka on maassaan ainoa lajiaan (RAY 2008). RAY:llä on lain perusteella yksinoikeus raha-automaatti- ja kasinopelitoimintaan sekä kasinon pitoon Suomessa (ArpL 11 §).

[1] HE 96/2008

Arpajaisverolain ensimmäisen pykälän mukaan arpajaisvero suoritetaan Suomessa toimeenpannuista arpajaisista. Yksinoikeudella toimeenpantavien arpajaisten kohdalla veron suuruus on pääsääntöisesti 9,5 % arpajaisten tuotosta, mutta raha-automaattien ja kasinopelien kohdalla veron suuruus on 8,25 % tuotoista (ArpVerL 4 §). Veron suorittaa arpajaisten toimeenpanija, ei arvonnan voittajat (ArpVerL 3 §). Jos toimeenpanijoita on useita, on kukin vastuussa veron koko määrästä. Arvonnan voittajille, kuten esimerkiksi pokerinpelaajille, Suomesta kerätyt voitot ovat kuitenkin verovapaita.

Aiemmin arpajaisvoittojen verovapaus koski ainoastaan Suomessa toimeenpantuja arpajaisia, jolloin muista maista voitetut voitot olivat saajalleen ansiotulona verotettavaa tuloa. Perustana tälle tulkinnalle oli, että Suomessa toimeenpantujen arpajaisten osalta arpajaisvero korvaa tuloveron. Suomessa vastikkeellisen pokeripelin järjestäminen on luvanvaraista toimintaa, josta luvan saanut toimeenpanija, joka tällä hetkellä on RAY, suorittaa arpajaisveron. Kyseinen lainkohta, TVL 85 §, oli kuitenkin Euroopan Yhteisöjen tuomioistuimen 13.11.2003 antaman päätöksen mukaan ristiriidassa EY:n 49 artiklan kanssa ja näin ollen Suomen oli muutettava tuloverolakiaan niin, että Euroopan talousalueelta saadut voitot ovat kotimaisten voittojen kanssa samassa asemassa eli saajalleen verovapaita[1]. Näin ollen toisessa Euroopan talousalueen valtiossa järjestetyt arpajaiset eivät ole Suomen tuloverotuksessa epäedullisemmassa asemessa kuin Suomessa järjestetyt arpajaiset. ETA-maiden ulkopuolelta saatavat arpajaisvoitot ovat kuitenkin edelleen saajalleen veronalaista ansiotuloa.

ETA-maat käsittävä lisäys tehtiin TVL 85 §:ään, joka on sisällöltään nykyisin seuraava:

[1] Tarkemmin EY-tuomioistuimen ratkaisu C-42/02

”Arpajaisverolain 2 §:ssä tarkoitetuista tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sen lainsäädännön mukaisesti toimeenpannuista arpajaisista saatu voitto ei ole veronalaista tuloa. Veronalaista tuloa on kuitenkin voitto, jota voidaan pitää kohtuullisena vastikkeena jostakin suorituksesta tai ennakkoperintälaissa tarkoitettuna palkkana.”

Ensimmäisessä lauseessa on Yhteisöjen tuomioistuimen vaatima lisäys Euroopan talousalueen verovapaudesta täydennettynä sillä ehdolla, että toimeenpano tapahtuu paikallisen lainsäädännön mukaan. Euroopan talousalueella saadun arpajaistulon verovapaus ei siis edellytä, että arpajaisten perusteella suoritetaan Suomen veroa vastaavaa arpajaisveroa tai muutakaan veroa siinä valtiossa, jossa ne toimeenpannaan.

3 POKERI

Pokeritulojen verotusta kyetään tarkemmin pohtimaan vasta, kun tunnetaan yleisellä tasolla pelin luonne kasinopelien joukossa ja pokerissa pitkällä tähtäimellä menestymisen perusedellytykset. Tämän jälkeen peli on mahdollista sijoittaa verotuslainsäädännössä oikealle paikalleen.

Pokeriin on mahdollista jaotella usealla tavalla eri pelimuotoihin. Peli voi olla esimerkiksi joko käteispeliä tai turnauspeliä. Peliympäristön suhteen jaoteltuna se voi olla myös internet-pelaamista tai oikealla kasinolla kasvotusten pelaamista. Korotusmäärän rajoitusten perusteella peli voi olla limit tai no-limit peliä. Jokaisella pelityypillä on ominaispiirteensä, joilla voi olla verotuksen suhteen merkityksensä. Edellä lueteltujen pelimuotojen lisäksi pokeri jakaantuu useisiin eri versioihin tai lajeihin, joita ovat esimerkiksi Texas Hold'em, Omaha tai viiden kortin vetopokeri. Kaikkien niiden läpikäynti tässä ei ole tarkoituksenmukaista.

3.1 Pokerin historia

Pokerin historia on hieman epäselvä, mutta erinäisiä tietoja pelin alkuperästä on silti kyetty löytämään. Ainakin persialaisten tiedetään pelanneen pokerin kaltaista peliä nimeltä As Nas jo useita vuosisatoja sitten. Saksassa puolestaan pelattiin 1500-luvulla bluffauspeliä nimeltä Pochen, josta myöhemmin syntyi ranskalaisversio Poque. Ranskalaisten siirtolaisten myötä peli kulkeutui Yhdysvaltoihin New Orleansin, jossa Poquesta kehittyi lopulta pokeri. (Krieger 2006, s. 14)

Pokerin peluun katsotaan siis varsinaisesti alkaneen 1800-luvun alun New Orleansin kaupungissa. Sieltä peli levisi nopeasti pitkin Mississippiä, jonka lukuisilla jokilaivoilla pokeria pelattiin suurin panoksin, rehellisesti ja

epärehellisesti. Yhdysvaltojen sisällissodan myötä peli levisi nopeasti ympäri koko maan, ja näin pokerista tuli Yhdysvaltojen kansalliskorttipeli.

1800-luvun lopulla pokeri levisi Eurooppaan Englannin kautta. Eurooppaan ensin saapunut vetopokeri sai mantereella suuren suosion ja se on edelleen suosittu pokerin muoto monissa maissa, kuten Italiassa ja Ruotsissa. Tämän jälkeen pokeri on levinnyt ympäri koko maailman ja sitä pelataan kaikkialla. (Ciaffone ja Reuben 2005, s. 173)

Elokuvista tuttua pokeria, jossa pelaaja saa korottaa koko omaisuudellaan ja näin pelata muita ulos pelistä, ei pokerin historia Ciaffonen tutkimusten mukaan oikeastaan tunne. Tällöinhän rikkain pelaaja olisi aina voittanut eikä pelissä olisi järkeä. Alun yhdestä ainoasta pokerin tyypistä on kuitenkin kehittynyt aikojen saatossa lukuisia eri versioita. Nykyisin suosituin pelimuoto on Texas Hold'em, jota pelataan eniten ja jolla myös ratkotaan Las Vegasissa vuosittain pokerin maailmanmestaruus (Pyysing ja Erola 2005, s. 15).

3.2 Pokerin suosio

Pokeri on nyt suositumpaa kuin koskaan aiemmin. Economist (2007, s. 33-38) arvioi artikkelissaan pelin nykytilaa erilaisten lukujen valossa. Ensinnäkin pelkästään Yhdysvalloissa arvioidaan olevan 60-80 miljoonaa säännöllisesti pelaavaa pokerinpelaajaa ja muualla maailmassa tämän lisäksi 80-100 miljoonaa. Internetissä pelattavista uhkapeleistä pokeri on suosituin ja se heijastuu pelintarjoajien suurina voittoina. Suosio on saatu valjastettua suureksi liiketoiminnaksi. Vuonna 2006 nettipokeri tuotti järjestäjilleen noin 15 miljardia dollaria ja vuoden 2007 tuottojen on arvioitu olevan lähellä 20 miljardia dollaria. Lisäksi oheistavarat, kuten pelimerkit kotipeleihin, ovat Amazon.comin parhaiten myyvien tuotteiden joukossa.

Nettipokerin lisäksi pokerin suosiota ovat kasvattaneet televisiossa näytetyt turnaukset ja käteispelit. Kun ohjelman tekijät keksivät näyttää pelaajien muilta pelaajilta piilossa olevat taskukortit kameran välityksellä katsojille, tuli pelin seuraamisesta paljon katsojaystävällisempää, mikä heijastui aina kasvavina katsojalukuina. Pokeri on nykyisin Yhdysvaltojen kolmanneksi katsotuin urheilulaji moottoriurheilun ja amerikkalaisen jalkapallon jälkeen. Taakse jää siis jopa suosittu NBA-koripallo. ESPN ja Travel Channel näyttävät pokeri-ohjelmia säännöllisesti ja Iso-Britanniassa pokerille on jopa oma tv-kanavansa. Suosituimmat turnaukset keräävät säännöllisesti yli miljoonan katsojalukuja.

3.3 Pokeri taitopelinä

Pokerin asemasta uhkapelien joukossa käydään tiukkaa väittelyä. Kysymys on ennen kaikkea siitä, onko pokeri enemmän taitoon vai onneen perustuva peli. Kummallakin näkemyksellä on kannattajansa ja verotuksen määräytymisen kannalta on olennaista määrittää, onko kyse taitopelistä.

Pokerin pelaajat ja pelin parissa toimivat henkilöt sanovat pelissä menestymisen perustuvan taitoon. Esimerkiksi Pyysing ja Erola väittävät (2005, s. 12), että jos ei ole koskaan pelannut pokeria tai tarkastellut peliään systemaattisesti, niin tällöin syntynyt käsitys pokerista on usein joko täysin virheellinen tai ainakin puutteellinen. Pokeri on tällöin vain näennäisesti helppo peli ja sattuman soittoa, sillä todellisuudessa se on loputtoman monimutkainen, erittäin paljon taitoa ja jatkuvaa opiskelua vaativa peli. Pyysingin ja Erolan mukaan voidaankin perustellusti väittää, että osaavissa käsissä pokeri on kaikkea muuta kuin arpa- tai uhkapeliä.

Pokeriammattilaiselta (2008) kysyttäessä onko kyseessä taitopeli vastaus on selkeä:

”Taitopeli, ja kysymys jo valmiiksi on täysin hölmö. Mitä luulette, mikä on syy miksi useat kymmenet tuhannet ovat tehneet kymmeniä vuosia elantonsa pokeria pelaamalla? Tai nykyään netissä muutaman vuoden pelaamalla, kun vuodessa pystytään pelaamaan helposti 300 000 jakoa? En ainakaan usko, että heillä on vaan niin paljon parempi tuuri kuin lopulla kansasta. Tuurilla pärjää yksittäisissä jaoissa, mutta vuodesta toiseen ei ikinä.”

Pokeria voi kutsua taitopeliksi vain jos sitä pelataan rahasta ja silloinkin on pelattava riittävän korkein panoksin. Panosten on oltava niin suuria, että häviäminen ei ole pelaajalle yhdentekevää. Mikäli häviäminen on pelaajille liian halpaa, niin pelaajat pelaavat kaikilla käsillä ja peli muuttuu arpajaishenkiseksi. Mahdollisuus panostaa muuttaa kuitenkin pelin luonteen täysin ja antaa osaaville pelaajille mahdollisuuden maksimoida voittojaan ja minimoida tappioitaan. Yli puolet pelatuista jaoista päättyy jo ennen kuin kortteja edes paljastetaan yhden pelaajan pakottaessa panostuksillaan muut luovuttamaan. Näin ollen voidaankin kysyä, että määrääkö onni voittajan jos kortteja ei edes näytetä (Economist 2007, s. 33-38). Pokerin voi asian havainnollistamiseksi nähdä myös vedonlyöntinä. Ero tehdään vain siinä, että joukkueen tai tuloksen sijasta pokerinpelaaja lyö vetoa potista. Jokaisella panostuskierroksella pelaaja päättää tekonsa vedonlyönnin logiikkaa noudattaen. Päätökset tehdään aina suhteuttamalla omat ja vastustajien kortit potin kokoon. Tällöin saadaan tarvittavat vedonlyöntikertoimet ja pottikertoimet antamaan informaatiota odotusarvon laskemiseen. (Kauhanen 2007, s. 31-32)

Asiaa on tutkittu myös yliopisto-tasolla. Case Western Reserve yliopistossa Dedonno ja Detterman (2008) tekivät kaksi tutkimusta, joissa testattiin onko taidolla merkitystä pokerissa. Tutkimukseen valittiin joukko opiskelijoita, jotka eivät olleet aiemmin juuri lainkaan pelanneet pokeria. Testijoukko jaettiin kahteen ryhmään, joista toiselle opetettiin pelissä

menestymisen perusstrategia ja toiselle pelin historiaa. Kummallekin ryhmälle selvitettiin pelin säännöt ja korttien paremmuusjärjestys. Tulokset osoittivat sen, että sen ryhmän pelaajat, joille oli opetettu perusstrategioita, pärjäsivät pelissä paremmin kuin pelin historiaan perehtynyt ryhmä. Tutkimukset antavat siis Dedonnon ja Dettermanin mukaan empiiristä tukea sille, että pokeri on taitoon perustuva peli eikä onnenpeli.

Tohtori Barry Blight, joka on toiminut luennoitsijana tilastotieteissä London School of Economicsissa, on tehnyt tutkimusta taidon osuudesta eri peleissä. Hänen mukaansa peli perustuu aina taitoon, mikäli pelaajan päätökset voivat vaikuttaa pelin lopputulokseen. Taidolla on Blightin mukaan hyvin suuri rooli pokerissa. Hänen mukaansa pokeri on jatkuvaa päätöksentekoa ja pelaajalla on oltava taitoa arvioida sekä todennäköisyyksiä että vastustajiensa tilanteita (Mower 2007).

Samalla tavoin Blightin kanssa myös Tillburgin yliopiston professori Ben van der Genugten on pyrkinyt todistamaan pokerin taitopeliaseman akateemisella lähestymistavalla. Van der Genugten on itse erikoistunut todennäköisyyslaskentaan ja tilastotieteeseen ja yhdessä matematiikan ja peliteorian professorin Peter Bormin kanssa hän on kehitellyt kaavan, jolla eri pelien vaativuutta voi mitata[1]:

$$Taitoarvo = \frac{Oppimisvaikutus}{Oppimisvaikutus + Sattumavaikutus}$$

Taitoarvo voi saada arvon väliltä 0-1. Pelin ollessa puhtaasti taitopeli on arvo 1 ja pelin ollessa puhtaasti sattumaan perustuva on arvo 0. Tutkimuksissaan van der Genugte ja Borm saivat esimerkiksi loton arvoksi

[1] Tarkemmin aiheesta Gaming Intelligence Group (2008). Lukeminen vaatii rekisteröitymisen sivustolle.

0, black jackille 0,049, urheilun manageripeleille 0,3 ja pokerille 0,4. Kaavan mukaan pokeri olisi siis merkittävästi taitoon perustuva peli. Mielenkiintoista on myös se, että Alankomaiden oikeudenkäsittelyssä on urheilu manageri-pelit todettu em. kaavaa perusteena käyttäen virallisesti taitopeleiksi, mutta pokerin asema on edelleen onnenpeli suuremmasta arvosta huolimatta. Van der Genugte onkin nyt päättänyt ryhtyä ajamaan asiaa ristiriitaisuuden korjaamiseksi.

Aihetta on jouduttu käsittelemään myös muualla eri oikeusasteissa. Esimerkiksi Iso-Britanniassa oikeus katsoi pokerin olevan onneen perustuva peli blackjackin, ruletin ja muiden sattumaan perustuvien pelien kanssa. Kyseisessä tapauksessa omaa klubiaan pyörittänyt henkilö, Derek Kelly, päätti aloittaa pokeri-pelien järjestämisen asiakkailleen ilman viranomaisten lupaa. Britannian lainsäädännön mukaan sattumaan perustuvat pelit ovat luvanvaraisia, mutta taitoon perustuvat pelit eivät. Näin ollen lain mukaan sattumaan perustuvat pelit kuten ruletti ja blackjack ovat luvanvaraisia pelejä, mutta taitopelit kuten shakki ja tietopeli-automaatit eivät. Kyseinen laki, 1968 Gaming Act, on peräisin usean vuosikymmenen takaa, jolloin pokeri ei ollut vielä kovin suosittua, joten pokerin asema suhteessa muihin peleihin oli määritettävä oikeudessa[1]. Snaresbrook Crown Court päätyi päätöksessään lopulta siihen lopputulokseen, että pokeri perustuu taidon lisäksi sattumaan ja että Kelly toimi näin ollen lainvastaisesti järjestäessään pokeriturnauksia[2].

Edellä mainittu ratkaisu herättää myös kysymyksiä. Ensinnäkin oikeus jätti tuntemattomaksi rajan vedon taidon ja tuurin välille. Lähes kaikki pelit perustuvat osaksi sattumaan, vaikka osa niistä yksiselitteisesti katsottaisiinkin kuuluvaksi taitopelien joukkoon ja näin ollen Iso-

[1] 1.9.2007 alkaen laki uudistettiin, jolloin hyväksyttiin 2005 Gaming Act. Kyseinen oikeudenkäynti tapahtui ennen lainuudistusta.

[2] R v Kelly (2008) 2All ER840

Britanniassa niiden järjestämiseen ei tarvita lupaa. Kuitenkin shakkikin perustuu sattumaan heti alussa, kun pelin aloittaja arvotaan, joten sattumaa saa olla jonkin verran mukana. Shakki kuitenkin luetaan yksiselitteisesti taitopelien joukkoon. Tehty päätös jättää avoimeksi kuinka suuri sattuman osuus pelissä saa olla, jotta se ei kuuluisi vielä Gaming Actin piiriin. Kellyn puolustusasianajaja Zeeshan Dhar totesikin puolustuksessaan, että mikäli pelit, jotka perustuvat osaksi taitoon ja osaksi sattumaan, halutaan lukea Gaming Actin piiriin, niin tällöin on liki mahdotonta keksiä peliä, joka ei tuohon kategoriaan kuuluisi (BBC 2007). Nyt tehty päätös jättää siis tilanteen edelleen hyvin tulkinnanvaraiseksi. Toisekseen monet valtiot haluavat valvoa tiukasti perinteisiä kasinopelejä esimerkiksi peliongelmaisten määrän hallitsemiseksi. Päätös määrittää pokeri taitopeliksi olisi vapauttanut pelien järjestämisen koko maassa ja poistanut kaiken kontrollin, joten oli valtion etu tuomita peli sattumaan perustuvaksi. Tämän ajatuksen pohjalta voidaan kysyä tehtiinkö päätös puhtaasti pokerin todellisen luonteen mukaan vai yhteiskunnallisten tavoitteiden mukaan.

Australiassa tuli esille vastaavantyylinen tapaus kuin Iso-Britanniassa, mutta seuraukset olivat päinvastaiset. South Australian Magistrates Court katsoi päätöksenteossaan[1] pokerin olevan ainakin osittain taitoon perustuva peli hieman kuten Snaresbrook Crown Court Kellyn tapauksessa. Joidenkin tulkintojen mukaan South Australian Magistrates Court jätti kuitenkin avoimeksi sen, onko pokeri pelkästään taitopeli vai sekä taitoon että sattumaan perustuva peli, sillä korttien sattumanvarainen jakaminen ei automaattisesti tee sen mahdollisuutta olla tulkinnaltaan pelkästään taito-peli mahdottomaksi (Nettleton 2008). Australian tapauksessa Australian Poker Association APA järjesti ilman viranomaisilta haettua lupaa pokeriturnauksen jäsenilleen ja ennen turnausta uusiksi jäseniksi liittyville yksityishenkilöille. Minkäänlaisia

[1] Police v Jones, Police v Ravesi (2008) SAMC 62

todisteita siitä, että APA olisi kerännyt järjestämisestä itselleen tuottoa, ei kyetty oikeudenkäynnissä esittämään. Mikä erottaa APA:n tapauksen Kellyn vastaavasta on se, että South Australian Lotteries and Gaming Actin mukaan pelin on perustuttava kokonaan sattumaan ollakseen lain piirissä[1]. Näin ollen pokerin taito-osuus vapauttaa sen paikallisen arpajaislain piiristä. Australian liittovaltion muissa osavaltioissa päätös olisi todennäköisesti ollut päinvastainen, sillä niiden lainsäädännössä on erikseen mainittu sekä sattumaan että taitoon perustuvat pelit arpajaislain alle kuuluviksi (Nettleton 2008). Myös Iso-Britanniassa Gaming Actin piiriin voi kuulua pelejä, jotka perustuvat sattuman lisäksi taitoon[2], mutta rajanveto sattuman sallitulle osalle on siis epäselvä. Kellyn tapaus osoittaa kuitenkin, että nykyisen tulkinnan mukaan pokeria ei pidetä Iso-Britanniassa taitopelinä.

Myös Suomessa on käsitelty pokeri-aiheista tapausta oikeuden edessä. Suomen pokerinpelaajien yhdistyksen perustamiskokouksissa keväällä 2005 järjestettiin kaksi pokeriturnausta, joissa jokainen osanottaja maksoi 50 euroa osallistumismaksuna ja kerätyt rahat menivät kokonaisuudessa palkintopottiin. Turnauksen järjestäjä ei siis ottanut minkäänlaista järjestelypalkkiota. Rikospoliisi kuitenkin puuttui toiseen turnaukseen katsoen sen olevan arpajaislain vastaista toimintaa, minkä seurauksena alkoi asian selvittäminen oikeudessa. Maaliskuussa 2006 Helsingin käräjäoikeus tuomitsi järjestäjät 15 päiväsakkoon arpajaislain rikkomisesta, minkä jälkeen kaikki tuomitut valittivat päätöksestä hovioikeuteen. Käsittely hovioikeudessa alkoi marraskuussa 2007 ja päätös saatiin huhtikuussa 2008[3]. Päätöksessään hovioikeus kumosi käräjäoikeuden määräämät sakkotuomiot ja valtio määrättiin maksamaan syytettyjen oikeudenkäyntikulut. Hovioikeus myönsi, että pokerilla

[1] South Australian Lotteries and Gaming Act, Section 51

[2] 2005 Gaming Act, Section 6

[3] Helsingin hovioikeuden tuomio 19.4.2008 nro 985

elantonsa ansaitsevilla on perusteet pitää lajia taitopelinä[1]. Oikeuden mukaan kyseessä on kuitenkin taitopeli, jossa onnella on oma vaikutuksensa[2]. Näin ollen vastaajat syyllistyivät vain tahattomaan arpajaisrikokseen. Osallistumismaksun osalta hovioikeus katsoi kantajien tulkinneen lakia väärin. Sen mukaan arpajaisten kriteerit täyttyvät, vaikka koko summa palautuukin osallistujille. Arpajaislainsäädäntöä sovellettaessa on katsottu, että pokeripeliä on pidettävä arpajaisina, jossa voiton saaminen perustuu arpajaislaissa tarkoitetulla tavalla osittain tai kokonaan sattumaan, vaikka pelin lopputuloksen kannalta pelaajan taidoilla on merkitystä

Oikeuden tulkinnat eri maissa ovat siis samansuuntaisia sen suhteen, että pokeri perustuu sattuman lisäksi olennaisesti myös taitoon. Erot pokerin sijoittamisesta rahapelien kartalle johtuvatkin erilaisista lainsäädännöistä ja niiden tulkinnoista. Etelä-Australiassa pokeri on taitopeli, Iso-Britanniassa sattumaan perustuva peli ja Suomessa arpajaispeli, jonka voi kuitenkin nähdä perustellusti myös taitopelinä. Suomen tulkinta on hyvin varovainen, sillä syytetyille ei määrätty mitään rangaistuksia ja oikeudenpäätös myöntää heidän pärjäävän pelissä taidolla.

Kaikki edellä esitetty huomioon ottaen voidaan perustellusti väittää, että pokeri on osaavien pelaajien kohdalla taitopeli. Sattumalla on kiistatta osuutensa lyhyellä ajanjaksolla, mutta pitkä ajanjakso korostaa taidon osuutta. Empiiristä evidenssiä asiasta on vaikea esittää, sillä pelaajien tuloja ei pystytä mistään suoraan tarkistamaan eivätkä ammattilaispelaajat

---

[1] ”Taidon merkitys kysymyksessä olevassa turnauksessa pelattavassa pokeripelin muodossa on tullut asiassa selvitetyksi ja sitä voidaan pitää riidattomana.”

[2] ”Arpajaislainsäädäntöä sovellettaessa on katsottu, että pokeripeliä on pidettävä arpajaisina, jossa voiton saaminen perustuu arpajaislaissa tarkoitetulla tavalla osittain tai kokonaan sattumaan, vaikka pelin lopputuloksen kannalta pelaajan taidoilla on merkitystä”

mielellään kerro raha-asioistaan kovinkaan tarkasti julkisuudessa. On kuitenkin olemassa sivustoja, jotka keräävät tilastoja tiettyjen sivustojen peleistä. Yksi tällainen on High Stakes Database[1], josta voi hakea suurimmilla tasoilla pelaavien pelaajien tuloksia eri ajanjaksoilta. Useat pelaajat pelaavat nimimerkkien suojassa, joten tilastoissa ei näy heidän oikeita nimiään. Parhaat pelaajat tienaavat kuitenkin reilusti yli miljoona dollaria vuodessa, joka on jo kohtuullinen ajanjakso menestyksen arviointiin.

3.3.1 Odotusarvo

Vedonlyönti perustuu odotusarvoille. Matemaattinen odotusarvo on vedon tuottama keskimääräinen voitto tai tappio. Pelaajalle se on ensiarvoisen tärkeä käsite, sillä sen avulla on mahdollista lähestyä useimpia rahapelien ongelmatilanteita. Pokerinpelaajalle matemaattinen odotusarvo on paras analysoida useimpia ratkaisuvaihtoehtoja. (Sklansky 2007, s. 9)

Laskettaessa odotusarvoa matemaattisesti täytyy laskea keskiarvo kaikista mahdollisista tuloksista painotettuna niiden todennäköisyyksillä. Asian voi esittää yksinkertaisella ja usein käytetyllä esimerkillä. Jos henkilöt A ja B heittävät kolikkoa ja sopivat, että voittaja saa aina hävinneeltä yhden euron, niin lopputulos tulee olemaan lukuisien heittokertojen jälkeen tasan tai hyvin lähellä tasatilannetta. Keskimäärin puolet heitoista tuo tulokseksi kruunan ja puolet heitoista vastaavasti klaavan. Todennäköisyys sekä kruunalle että klaavalle on nimittäin sama 1:1 eli 50 %. Kertoimet ovat samat A:lle ja B:lle ja ne eivät siis suosi kumpaakaan. Odotusarvo on kummallekin nolla seuraavan laskutoimituksen mukaisesti:

[1] http://www.highstakesdb.com/ - tilastojen hakeminen vaatii rekisteröitymisen

$$0 = \left(\frac{1}{2}\right)(1€) + \left(\frac{1}{2}\right)(-1€)$$

Jos edellisessä esimerkissä kuitenkin sovitaan, että pelaaja A maksaa yhden euron hävitessään ja saa kaksi euroa voittaessaan niin tilanne muuttuu täysin. Odotusarvo on nyt A:lle positiivinen ja hän voi olettaa pitkällä aikavälillä jäävänsä selvästi voitolle. Odotusarvo on 50 senttiä heittoa kohden, sillä todennäköisyydet ovat edelleen tasan, mutta A tienaa keskimäärin jokaista kahta heittoa kohden yhden euron:

$$0{,}5€ = \left(\frac{1}{2}\right)(2) + \left(\frac{1}{2}\right)(-1)$$

1000 heiton jälkeen A voi olettaa olevansa noin 500 euroa voitolla (1000 x 0,50 €). Vastaavasti B voi olettaa olevansa noin 500 euroa tappiolla, sillä hänen odotusarvonsa on -0,50 €. Raha ei tule tyhjästä eikä katoa tyhjyyteen. Jos yhden pelaajan odotusarvo on positiivinen, niin toisella täytyy olla negatiivinen odotusarvo ja kaikkien odotusarvojen summan tulee olla nolla. (Miller et al 2006, s. 20)

Mitä enemmän toistoja tehdään, sitä lähemmäksi odotusarvon mukaista tulosta päästään. Yhden kolikonheiton tulos on aina täysin sattumaa ja ensimmäiset kymmenen heittoa voivat hyvin kaikki antaa saman lopputuloksen. Tällä ei kuitenkaan ole pitkällä aikavälillä mitään merkitystä ja kruunien ja klaavojen jakauma lähestyy lopulta tasatilannetta. Esimerkiksi kasinoiden liiketoiminta perustuu täysin negatiivisten odotusarvojen tarjoamiseen pelaajille. Jo pelkkä prosenttiyksikön puolikkaan etu tuo varmasti miljoonien eurojen liikevoitot, kunhan pelitapahtuma toistetaan riittävän useasti. Päävoiton maksaminen asiakkaalle silloin tällöin ei haittaa kasinoa, vaan se on itse asiassa loistavaa mainosta. (Pyysing ja Erola 2007, s. 9)

Pokerissa odotusarvojen laskeminen on tietenkin paljon monimutkaisempaa johtuen lukuisista muuttujista. Pelaajia voi olla useita, ja eri korttiyhdistelmiä on olemassa todella runsaasti. Pokeri eroaa kolikonheitosta kuitenkin siinä, että pelaajalla on mahdollista tehdä muitakin päätöksiä pelin edetessä kuin asettaa alkupanos ja toivoa parasta. Näillä päätöksillä pelaajan on mahdollista optimoida peliään ja pelaaja pyrkiikin maksimoimaan odotusarvonsa oikeilla päätöksillä.

Jos korttipakka on kunnolla sekoitettu, niin jokainen kortti on yhtä todennäköinen ja jako ei suosi ketään. Pitkällä aikavälillä jokaisen pelaajan käsien kautta kulkee sama määrä eri vahvuisia kortteja. Kaikki tämä perustuu sattumaan ja kun korttipakan voi sekoittaa 10^{68} eri järjestykseen, niin kyse on todella suurten lukujen todennäköisyyslaskennasta. Tunnettu matemaatikko Persi Diaconis on laskenut, että pakka on sekoitettava vähintään seitsemän kertaa tavallisella riffle-sekoituksella, jotta korttipakka palaisi satunnaiseen järjestykseen. Joidenkin matemaatikkojen mukaan kuitenkin kuusikin sekoitusta riittää. Vähäisemmillä sekoituksilla pakkaan jää niin paljon järjestystä, että se voi vaikuttaa pelin lopputulokseen. (Kauhanen 2007, s. 31)

3.3.2 Kassanhallinta

Kaikkiin rahapeleihin kuuluu osana riski. Riskiä on mahdollista hallita taitopeleissä kuten pokerissa omalla osaamisellaan. Siltikin riski on aina olemassa ja vaikka pelaaja tekisi pelkästään odotusarvoisesti oikeita päätöksiä, niin sattuma voi olla häntä vastaan. Tietokonesimulaatioissa on todettu viikkojen epäonniset putket hyvin mahdollisiksi ja useat voitolliset pelaajat ovat kokeneet urallaan samaa. Parhaidenkin pelaajien tulokset vaihtelevat päivästä, viikosta ja kuukaudesta toiseen ja lyhyellä tähtäimellä

heidän tulostaan kuvaava käyrä on yhtä nousua ja laskua. Pitkällä tähtäimellä tuloksia kuvaa tällöinkin kuitenkin ylöspäin sahaava käyrä. Tuota vaihtelua kutsutaan yleisesti volatiliteetiksi tai varianssiksi. Varianssin suuruuteen vaikuttavat pelaajan taito, sattuma sekä tietenkin pelatun pelin koko eli rahapanosten suuruus. Mitä rajumpaa on vaihtelu, niin sitä suuremmalle pelikassalle on tarve. (Pyysing ja Erola 2007, s. 6-7)

Pokerissa, samoin kuin muussa rahapelaamisessa, on mahdollista saavuttaa tuloksia kahdella tavalla: pienellä riskillä hitaasti ja varmasti tai vaihtoehtoisesti suurella riskillä eritäin nopeasti (Zolotov 2007). Rahoittaakseen panoksensa pelaaja tarvitsee siis pelikassan. Kassanhallinnan avulla pelaaja budjetoi pelikassansa, valitsee oikean kokoiset panokset ja minimoi mahdolliset tappionsa. Onnistuneella pelikassalla pelaaja pidentää peliaikaansa ja parantaa näin onnistumisen mahdollisuuksiaan. Menestyksellisen kassanhallinnan edellytys on tiukka itsekuri. (Ojala 2007, s. 12)

Se kuinka suuren pelikassan pelaaja tarvitsee, riippuu siitä, minkä suuruista peliä panosten mukaan pelaaja pelaa, mitä peliä pelaaja pelaa sekä pelaajan taidoista verratessa muihin pelaajiin. Toisin kuin esimerkiksi blackjackissa, pokerissa on mahdotonta antaa yksiselitteistä kaava oikean pelikassan suuruuden laskemiseen (Pyysing ja Erola 2005, s. 239). Esimerkiksi pokeriammattilainen Phil Gordon (2005, s. 223) uskoo, että sopivan riskin saavuttamiseen pelaajalla tulee olla 15–20 kertaa sisäänoston verran rahaa pelikassassaan. Sisäänoston määrä riippuu täysin pelin suuruudesta, jolloin esimerkiksi 5€/10€ no limit-peliin esimerkiksi sisäänosto olisi 100 kertaa iso panos eli 1000€ ja tällöin Gordonin mukaan sopiva pelikassa pelaajalle olisi 15000–20000€ tuon suuruiseen peliin. Pokeriammattilainen (2008) muistuttaa kuitenkin, ettei Gordonin ohje välttämättä sovellu kaikille:

”Toimivaa kassanhallintaa on monenlaista. Toiset pitävät minimikriteerinä 20 sisäänostoa pöytään, toiset vähintään viittäkymmentä. Minä olen useasti hävinnyt yli 20 sisäänostoa yhdessä downswingissä[1], joten itse pidän mielellään tuota viidenkymmenen sääntöä. Nämä kassanhallintakysymykset ovat paljolti pelityylistä, luonteesta ja aggressiivisuudesta riippuvia asioita Mitä passiivisempi ja tiukempi pelaaja[2], sitä pienempiä ovat swingit. Mitä useammin rahat menevät keskelle pöytää milloin missäkin tilanteessa, sitä suurempia ovat vastaavasti swingit, mistä seuraa isompi kassavaatimus.”

Edellä mainitut ohjeet koskevat nimenomaan no limit -peliä, jolloin pelaaja voi hävitä kaikki pöydässä olevat rahansa yhdessä jaossa kun panostuksille ei ole asetettu kattoa. Tässä pelimuodossa riskit ovat luonnollisesti suuremmat kuin limit-peleissä, joissa panostusten suuruutta on rajoitettu ja kassan heilahtelut pelaajalla ovat tämän seurauksena vähäisempiä. Tällöin pelikassan ei tarvitse olla aivan yhtä suuri kuin no limit -pelissä. Scott Fischman (2007, s. 28) pitää hyvänä peukalosääntönä limit-peleihin sitä, ettei pelaaja riskeeraa missään yksittäisessä pöydässä enempää kuin 20-25 % kokonaispelikassasta.

---

[1] Downswingiksi kutsutaan varianssiin kuuluvaa tappiollista jaksoa. Vastaavasti voitollinen jakso on nimeltään upswing.

[2] *Passiivinen* pelaaja ei juuri panosta, vaan enemmänkin tyytyy maksamaan muiden panostukset. Vastakohtana on *aggressiivinen* pelaaja, joka panostaa mielellään maksamisen sijasta. *Tiukka* pelaaja puolestaan pelaa hyvin vähän käsiä, jonka vastakohtana on *löysä* pelaaja, joka pelaa runsaasti käsiä. Lisää tietoa eri pelaajatyypeistä esimerkiksi Pyysing ja Erola 2005 s. 33.

3.4 Eri pelimuodot

Pokeritulojen verotusta mietittäessä pokeria ei voida nähdä vain yhtenä pelinä. Pokeri on mahdollista pilkkoa eri alalajeihin, joilla jokaisella on omat erityispiirteensä. Esimerkiksi pelipaikan mukaan pokeri voidaan jakaa internet-pelaamiseen ja perinteiseen live-pelaamiseen. Näistä internet-pelaamisen mahdollisuus on tuonut pokerin pariin runsaasti lisää pelaajia viime vuosina, mutta perinteisillä kasinoilla ja live-pelaamisella on edelleen paikkansa pelitarjonnan joukossa. Ehkä vieläkin olennaisempaa on erottaa toisistaan käteispelit ja turnaukset, sillä ne ovat aivan erilaisia pelin muotoja ennenkaikkea kassavirtojen osalta.

3.4.1 Käteispelaaminen

Toisin kuin turnauksissa, joissa pelataan aina pelimerkeillä, käteispeleissä pelataan aina oikealla rahalla. Jokaisella pelaajalla on mukana pöydässään jokin tietty summa omaa rahaa. Mikäli pelaaja häviää kaikki rahansa pöydästä, niin tällöin hän voi hakea uutta rahaa ja jatkaa pelaamista. Kesken jaon rahaa ei voi hakea lisää. Pelaaja voi tulla pöytään milloin vain, jos siinä on tilaa ja lähteä pois milloin vain.

Käteispelit ovat tyypillisesti pelaajalle henkisesti raskaampia kuin turnaukset. Esimerkiksi Paasonen (2008) kokee asian näin:

”Käteispeli on henkisesti raskaampaa, koska voit hävitä isoja summia samassa sessiossa. Jos nämä tappiot vaikuttavat peliisi siten, ettet enää pelaa parastasi, mutta tästä huolimatta jatkat peliä, häviät todennäköisesti jopa viikon, ellei koko kuukauden voitot. Turnauspelissä maksat tietyn maksun jonka turnaukseen osallistuminen vaatii. Et voi hävitä enempää pelaat huonosti tai hyvin.”

Televisiosta katsojille tutuksi tulevat usein nimenomaan pokeriturnaukset[1], joiden merkittävä etu pelaajille on osallistumismaksuun nähden suuret voittorahat ja voittajan maine. Käteispeleissä on kuitenkin pelaajalle useita etuja turnauksiin nähden. Pyysing ja Erola (2007, s. 92-93) ovat listanneet noista eduista muutamia. Ensinnäkin käteispelaaja saa tuloja selvästi turnauspelaajaa tasaisemmin ja tulokset eivät ole riippuvaisia yksittäisistä tähtihetkistä. Käteispelejä pelaava saa lisäksi helpommin valita itse peliajankohtansa, peliseuransa ja pelin keston. Onnen merkitys on käteispeleissä pienempi ja pelikassan tarve ei ole niin suuri.

3.4.2 Turnauspelaaminen

Pokeriturnaukset ovat melko uusi asia pokerin historiassa. Esimerkiksi pokerin maailmanmestaruus-kisoja, eli Las Vegasissa vuosittain pelattavia World Series of Poker -tapahtumia, on pelattu vasta vuodesta 1970 lähtien[2] (WSOP 2008). Kuitenkin juuri pokeriturnausten televisiointi on ollut yksi tärkeimmistä syistä, miksi pokerin suosio on viime vuosina noussut huikeasti. World Poker Tourin turnausten finaalipöytien televisioinnit ovat tuoneet pokerin suurten massojen tietoisuuteen ja pelaajien määrä netissä sekä livepeleissä on moninkertaistunut. (Pokeritieto 2008)

---

[1] Suomessa nähtyjä turnauksia ovat esimerkiksi Pokeritähti (Sub) ja Professional Poker Tour (Sub). Käteispeleistäkin on maailmalla tehty suosittuja ohjelmia kuten High Stakes Poker (GSN).

[2] Aluksi WSOP-turnaus oli vain muutaman pelaajan pieni tapahtuma, joka kuitenkin on kasvanut vuosien varrella erittäin suureksi. Vuoden 2008 tapahtumaan osallistui 58780 pelaajaa 118 eri maasta ja palkintojen kokonaissumma oli yli 180 miljoonaa dollaria (Pokeritieto 2008).

Turnauspelaamisessa jokainen osallistuja saa turnauksen alussa osallistumismaksua vastaan tietyn määrän pelimerkkejä. Voittaja on pelaaja, jolla on lopuksi kaikki pelimerkit. Turnaus siis alkaa tilanteesta, joissa jokaisella on yhtä paljon pelimerkkejä. Siinä vaiheessa kun pelaajalta loppuu pelimerkit putoaa hän turnauksesta. Turnausten kestoa voidaan säädellä sekä panosten suuruudella että aloituspelimerkkimäärällä. Turnauksen alussa panoksien koot ovat pienemmät ja niitä yleensä nostetaan turnauksen kuluessa määrätyn peliajan välein.

Turnauksissa pelaajille jaetaan rahat heidän lopullisen turnaussijoituksensa mukaan. Sekä netissä että kasinolla turnausten koko ilmoitetaan yleensä tyyliin 10+1 tai 100+10. Tämä tarkoittaa sitä, että pottiin menee esitetyistä luvuista ensimmäisen mukainen määrä ja turnauksen järjestäjälle toisen luvun mukainen määrä. Esimerkiksi kymmenen hengen 100+10 turnauksessa pottiin tulee 1000 ja järjestäjälle 100. Pienissä turnauksissa rahat jaetaan yleensä seuraavin osuuksin: voittajalle 50% (esimerkissä 500), kakkoselle 30% (300) ja kolmoselle 20% (200). Isommissa turnauksissa rahaa jaetaan yleensä useammalle pelaajalla ja rahanjakotaulukko löytyy yleensä turnauksen tiedoista. (Pokeritieto 2008)

Turnausten pelaaminen on pokeriammattilaisen mielestä aivan oma maailmansa. Ensinnäkin itsensä elättäminen pelkästään turnauksia pelaamalla on hankalampaa kuin käteispelejä pelaamalla. Tämä johtuu siitä, että turnauspelaaja saa suuren osan voitoistaan pienten rahasijojen sijaan nimenomaan turnausvoitoista ja kärkisijoista[1], joille pääsy useiden

[1] Suurissa turnauksissa palkintorakenne on hyvin jyrkkä. Esimerkiksi vuoden 2008 Bellagio Cup IV:ssa (15000+400), jossa oli mukana 446 pelaajaa, voittaja keräsi 1,6 miljoonan dollarin pääpalkinnon. Toisesta sijasta sai enää vain noin puolet tuosta määrästä. Sijat 51-100 saivat vajaat 20000 dollaria, jolloin kokonaistulos näillä pelaajilla

pelaajien joukosta on vaikeaa[1]. Toisekseen suurissa turnauksissa menestyminen vaatii aina myös jonkin verran onnea ja huono onni voi seurata pelaajaa helposti esimerkiksi sadankin peräkkäisen turnauksen ajan. Tästä syystä pelaajalla voi mennä useita vuosia ennen kuin hän saa käännettyä turnaus-saldonsa tappiollisesta voitolliseksi[2].

Luonteva jatkokysymys aiempaan onkin se, että kuinka usein hyvä turnauspelaaja sitten pääsee turnauksessa rahasijoille. Kysymys on hyvin vaikea, sillä luotettavia ja tarkkoja lukuja ei ole mistään saatavilla ja voidaankin turvautua yksittäisten henkilöiden näkemyksiin ja henkilökohtaisiin otoksiin. Pokeriammattilainen (2008) kuvaakin tilannetta näin:

”Hatusta heittäisin, että loistavat turnauspelaajat pääsevät rahoille n. 25 % turnauksistaan (yli 100 pelaajan turnauksissa) ja jo silloinkin pitää olla erinomainen turnauspelaaja, mikäli tuollaista kuntoa pystyy ylläpitämään. Ja tuo on tietysti vain rahasijoitusten arvio, isoista rahoista pelataan käytännössä vasta kun pelataan finaalipöytää ja viimeisen kolmen pelaajan peliä.”

3.4.3 Internet-pelaaminen

Internetissä pelaaminen mullisti pokerimaailman täysin tulollaan. Varsinainen räjähdys suosion kasvussa alkoi vuonna 2003, jolloin pokerin

---

jäi vain niukasti positiivisen puolelle. 346 pelaajaa jäi kokonaan ilman palkintorahoja. (WPT 2008)

[1] Pyysing ja Erola (2007 s. 92) suosittelevat riittävien taitojen ja tukevan pelikassan keräämistä käteispelistä ennen turnauksiin keskittymistä. Odotusarvo turnausvoitolle ei usein ole kovinkaan suuri.

[2] Samaa todistavat myös Pyysing ja Erola (2007, s.92)

arvostetuimman tapahtuman, Las Vegasissa pelattavan World Series of Pokerin pääturnauksen, vei nimiinsä henkilö nimeltä Chris Moneymaker. Tilanne oli historiallinen, sillä hän oli voittanut paikkansa turnaukseen pienemmästä internet-turnauksesta. Hän sai siis pokeria pelaamalla kasvatettua 40 dollarin osallistumismaksunsa 2,5 miljoonaan dollarin pääpalkintoon. Siitä lähtien nettipelaajien määrä on kasvanut räjähdysmäisesti. (Pyysing ja Erola 2005, s. 35)

Nykyisin nettipokerissa pelintarjoajia on todella runsaasti. Suomessa ei pelinjärjestäjiä monopolin takia ole (poikkeuksena PAF), mutta ulkomailla niitä on sitäkin enemmän. Kaikki uhkapelisivustot tarvitsevat toimiakseen jonkin maan luvan, eli lisenssin. Usein lisenssit sijaitsevat erilaisissa veroparatiiseissa tai pienillä itsehallinnollisilla alueilla. Esimerkiksi Kanadassa sijaitsevassa Kahnawaken intiaanireservaatissa sijaitsee kaikkiaan noin 450 sivuston lisenssit, mikä on yli 60 % kaikista uhkapelisivustoista (Kahnawake Gaming Comission). Näiden joukkoon kuuluvat esimerkiksi maailman suurimpiin pelinjärjestäjiin lukeutuvat PokerStars ja Full Tilt Poker.

Kahnawaken lisenssien tulevaisuus on kuitenkin epäselvä, sillä Kanadassa on alkanut voimakas keskustelu intiaanireservaatin Kanadan lakien vastaisesta toiminnasta. Kanadan lakien mukaan online-pelaaminen maassa on kiellettyä, mutta Kahnawaken Mohawkien mukaan kielto ei koske heitä. Mohawkit perustavat väitteensä alueensa suvereeniuteen, perustuslain alkuperäiskansojen kulttuureita turvaavaan suojaan ja uhkapelien historialliseen merkitykseen heimolle. Kanadan hallitus etsii parhaillaan keinoja puuttua asiaan (Polson 2008).

Euroopan talousalueella lisenssit ovat keskittyneet Maltalle sekä Gibraltarille, joista erityisesti Malta kasvattaa koko ajan suosiotaan.

Gibraltariin myöntämällä lisenssillä toimii 19 pelinjärjestäjää [1], joita ovat esimerkiksi Ladbrokes [2] ja Partygaming Plc [3]. Maltan lisensseillä operoi puolestaan neljässä eri lisenssi-kategoriassa [4] lukuisia eri pelinjärjestäjiä.

Suosituilla sivustoilla kuten Full Tilt Pokerilla ja PokerStarsilla pelaajia on paikalla kymmeniä tuhansia mihin aikaa päivästä tahansa ja parhaimmillaan samaan aikaan saattaa olla pelaamassa yli sata tuhatta pelaajaa (Economist 2007)

3.4.4 Live-pelaaminen

Ennen internet-aikakautta pokeria pelattiin aina kasvokkain. Vielä nykyäänkin, internetin valta-asemasta huolimatta, live-pelaamisella on paikkansa pokerimaailmassa. Sillä on omat selkeät etunsa ja heikkoutensa verkkopelaamiseen verrattuna.

Ensinnäkin live-pelaamisessa pelattujen käsien määrä on olennaisesti internet-pelejä pienempi. Siinä missä taitava internet-pelaaja pelaa muutamaa kymmentä pöytää samaan aikaan tietokoneen näytöillään, voi kasinolla pelaava pelaaja istua vain yhdessä pöydässä kerrallaan. Tämän

---

[1] Tilanne 1.9.2007 (Gibraltar, 2008)

[2] Puhelin- ja verkko-vedonlyöntitoiminta lisensoitu Iso-Britanniassa ja uhkapelitoiminta Gibraltarilla (Ladbrokes, 2008)

[3] Maailman johtava pelinjärjestäjä. Toiminta hajautunut eri puolille ja pelilisenssejä Partygamingilla on Gibraltarin lisäksi Kahnawake Gaming Comissionilta ja Alderney Gaming Comissionilta. Pääkonttori ja toiminnan keskus sijaitsee Gibraltarilla. (Gibraltar, 2008)

[4] Lotteries & Gaming Authority Malta

lisäksi on muistettava, että live-peleissä fyysiset toimenpiteet kuten korttien sekoittaminen ja jakaminen, sekä pelimerkkien siirtely ja laskeminen vievät oman aikansa. Verkkopeleissä tietokone hoitaa nuo toimenpiteet ilman viivettä. Live-pelaamisessa pelaaja siis saa pelata vähemmän käsiä ja voittaminen tai häviäminen käy tällöin keskimäärin hitaammin. Muun muassa tästä syystä monet ammattilaiset pelaavat paljon nimenomaan internetissä.

Live-pelaamisen selvä etu internet-pelaamiseen nähden on se, että pelaaja voi nähdä kanssapelaajansa fyysisesti istumassa saman pöydän ääressä. Näin taitava pelaaja kykenee paremmin keräämään fyysisiä havaintoja eli *tellejä* vastustajistaan ja heidän tiedostamattomista tavoistaan. Näitä voivat olla esimerkiksi hengityksen pidätys, tärisevät kädet ja taaksepäin nojaaminen. Pyysingin ja Erolan (2005, s. 191) mukaan tellit voivat olla joskus erittäin hyödyllisiä, mutta ne ovat myös epäluotettavia. Tellit ovatkin heidän mukaansa pokerin yliarvostetuimpia osa-alueita. Pelaajat voivat tahallaan antaa vääriä tellejä tarkoituksenaan harhauttaa vastustajansa, jolloin oikean ja väärän tellin erottaminen voi olla vaikeaa. Esimerkiksi Gordon (2005, s. 119) kertoo tarkkailevansa muita pelaajia jatkuvasti tarkoituksenaan kerätä näistä tietoa, mutta hän arvioi silti pelaavansa kätensä poikkeavasti havaitsemansa tellin perusteella vain noin kerran kahdestakymmenestä. Hän korostaa, että tärkeämpiä tekijöitä päätöksenteossa ovat kuitenkin aina kortit, tilanne ja vastustaja.

Sekä Pyysing ja Erola että Gordon kuitenkin muistuttavat, että tärkeä taito hyvälle pelaajalle on lukea vastustajan peliä kiinnittämällä huomiota tämän tapaan pelata käsi tai kädet. Tällainen havainnointi on luotettavampi ja käyttökelpoisempi tapa kuin tellien etsiminen ja tämä on mahdollista sekä live-peleissä että internetissä.

3.5 Suomalaisten pelaaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö teetti vuonna 2007 Taloustutkimus Oy:llä tutkimuksen suomalaisten rahapelaamisesta. Tutkimuksen mukaan 15 vuotta täyttäneistä suomalaisista noin 87 % on pelannut joitakin rahapelejä jossain vaiheessa elämänsä aikana. Viimeisen 12 kuukauden aikana rahapelejä pelanneiden osuus tutkimuksen vastaajista on puolestaan noin 73 %. Miesten kohdalla (91 %) pelaaminen on yleisempää kuin naisten kohdalla (83 %).

Valtaosa rahapelien pelaamisesta tapahtuu valtion peliyhtiöiden Veikkauksen, RAY:n ja Fintoton kautta. Pokerin osuutta ei yhtenä kokonaisuutena ole eriytetty kokonaispelaamisesta, mutta joitain suuntaa antavia lukuja tutkimus silti antaa. Ensinnäkin sen mukaan rahapelejä pelanneista 2 % on joskus pelannut rahapelejä Suomessa kasinolla. Kasinolla on mahdollista pelata monia muitakin pelejä kuin pokeria, joten luku ei vielä anna selvää kuvaa kasinopokerin suosiosta. Selvää kuitenkin on, että rahapelaamisen kokonaiskuvaan suhteutettuna suosio on hyvin marginaalista. Pokeri kuuluu tutkimuksen luokittelussa myös luokkaan yksityinen vedonlyönti/korttipeli rahapanoksin, jonka osuus rahapelejä pelanneista on noin 8 %. On mahdotonta sanoa kuinka suuri osuus tuosta luvusta on pokerin pelaamista, mutta kun ottaa huomioon, että pokeri on vain yksi korttipeleistä ja samaan luokkaan kuuluu myös yksityisten henkilöiden keskenään harrastama vedonlyönti, niin osuus ei liene korkeintaan kuin muutaman prosentin luokkaa.

Lisäksi tutkimus erittelee nettipokerin kahteen eri luokkaan. Ahvenanmaalle nettipokeria pelanneiden osuus rahapelejä pelanneista on 2 % ja saman verran löytyy ulkomaille nettipokeria pelanneita. Näistä nettipokeria pelanneista osa kuulunee kumpaankin luokkaan, joten todellinen nettipokeria kokeilleiden määrä lienee 2-4 % rahapelejä pelanneista.

Edellä mainitut luvut kuvastavat pokeria kokeilleiden määrää. Sosiaali- ja terveysministeriön tutkimus antaa myös tietoa pelaamisen määrästä. Esimerkiksi kasinolla pelaamista kokeilleista 87 % on pelannut kerran kuukaudessa tai harvemmin, kun taas useita kertoja viikossa pelanneita on vain 1 %. Kasinolla pelaaminen on siis suhteellisen harvinaista, mikä selittynee ainakin osittain kasinoiden vähäisellä lukumäärällä.

Nettipokerin kohdalla tilanne on kuitenkin toinen. Nettipokeria joko PAF:ille tai ulkomaille pelanneista suomalaisista vajaa puolet pelaa kerran kuukaudessa tai harvemmin, joten suhteessa kasinopelaamiseen useammin pelaavien osuus on nettipokerissa suurempi. Tämä selittynee sillä, että kynnys pelata omalta tietokoneelta on paljon pienempi kuin kynnys astua sisään oikealle kasinolle, sekä tietenkin sillä, että netissä pelaaminen onnistuu paljon vaivattomammin ja nopeammin.

Taulukko 1. Suomalaisten pokerinpelaaminen

Peli	Useita kertoja viikossa	Kerran viikossa	2-3 kertaa kuukaudessa	Kerran kuukaudessa tai harvemmin
Kasinolla pelaaminen	1	-	7	87
Nettipokeri (PAF)	22	19	10	48
Nettipokeri (ulkomaat)	29	12	13	43

3.6 Pelinjärjestäjät Suomessa

Rahapelien toimeenpano on Suomessa luvanvaraista rahapelitoimintaan osallistuvien oikeusturvan takaamiseksi, väärinkäytösten ja rikosten estämiseksi sekä pelaamisesta aiheutuvien sosiaalisten haittojen vähentämiseksi. Rahapelitoiminnan harjoittamista varten voidaan antaa rahapelilupa sitä varten perustetulle yhteisölle. Rahapeliyhteisö ei saa kuitenkaan harjoittaa muuta arpajaistoimintaa kuin rahapelitoimintaa. Arpajaislain mukaiset rahapeliluvat annetaan yksinoikeuksina siten, että kutakin rahapeliryhmää kohden voidaan antaa ainoastaan yksi lupa. Jaottelun tarkoituksena on varmistua siitä, etteivät eri rahapeliyhteisöt toimeenpane keskenään samankaltaisia ja kilpailevia rahapelejä. Suomalainen rahapelijärjestelmä perustuu kolmen rinnakkaisen yksinoikeuden järjestelmään. Suomessa on katsottu yksinoikeusjärjestelmän, jossa valtiovallalla on ohjaussuhde yksinoikeuden omaajaan, olevan tehokas tapa ehkäistä pelaamisesta aiheutuvia sosiaalisia haittoja.

Pelinjärjestäjät Suomessa tällä hetkellä ovat RAY (raha-automaattien käytettävänä pitäminen, kasinopelien toimeenpaneminen ja pelikasinotoiminta), Veikkaus Oy (raha-arpajaiset sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelit), sekä Fintoto Oy (totopelien toimeenpaneminen). Oikeutus järjestää pelejä myönnetään rahapeliluvalla, jonka myöntää valtioneuvosto enintään viideksi vuodeksi kerrallaan ja nykyiset luvat ovat voimassa 31.12.2011 saakka. Sisäasiainministeriön arpajais- ja asehallintoyksikkö vastaa rahapelien toimeenpanon valvonnasta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007, s. 19)

Ahvenanmaalla on itsehallintolain nojalla säädetty oma arpajaislaki, joka on Suomen arpajaislain kaltainen säädös. Ahvenanmaalla erinäisten rahapelien toimeenpanemisesta vastaa yksinoikeudella vuonna 1966 perustettu Ålands Penningautomatförening (PAF), jonka toiminnan lainmukaisuuden valvonnasta vastaa Ahvenanmaan maakunnan hallitus. PAF on julkisoikeudellinen yhdistys, jonka tavoitteena on pelitoimintaa tarjoamalla kerätä varoja yleishyödylliseen toimintaan Ahvenanmaalla. PAF harjoittaa pelitoimintaa Ahvenanmaalla, Ahvenanmaan ja Suomen lipun alla purjehtivilla aluksilla sekä internetissä ja matkapuhelinten välityksellä. Lisäksi emoyhtiö PAF:illa on muutamia tytär- ja osakkuusyhtiöitä, joiden kautta pelitoimintaa harjoitetaan muun muassa Itämerellä muiden kuin Ahvenanmaan ja Suomen lipun alla purjehtivilla laivoilla. (Stakes 2007)

Valtion monopoli veikkaus- ja rahapeleihin Suomessa on ollut jo pitkään julkisuudessa pysyvä keskustelunaihe, joka jakaa mielipiteitä puolesta ja vastaan. Aiheen tarkempi analyysi jätetään tässä kohdin kuitenkin tekemättä, sillä siitä on tehty jo useita tutkimuksia ja se ei suoraan liity pokeritulojen verotukseen.

Tällä hetkellä Suomesta ei löydy nettipokeria järjestäviä sivustoja, lukuun ottamatta Ahvenanmaalla toimivaa PAFia. Sekä Veikkaus että RAY ovat kuitenkin ilmaisseet kiinnostuksensa ottaa asia hoitaakseen, mutta se vaatisi ensin lainmuutoksen, sillä nykyisen lainsäädännön mukaan nettipokerin järjestäminen on kiellettyä. Kuitenkin esimerkiksi nykyinen sisäministeri Anne Holmlund on kehottanut Suomea harkitsemaan omaa nettipokeria, sillä yhteiskunnan ylläpitämää toimintaa olisi helpompi valvoa, joten asia on vireillä ja ajankohtainen. (Jeskanen 2007).

Luontevin järjestäjä nettipokerille olisi RAY, jolla on oikeudet kasinopeleihin. RAY:n toimitusjohtaja Sinikka Mönkäre on todennut, että RAY:llä on jo nyt olemassa tekninen valmius ylläpitää nettipokeria. Lisäksi

Mönkäre ilmoittaa RAY:n olevan valmis poliitikkojen niin halutessa laittamaan toiminnan pyörimään, mutta hän odottaa myös selkeitä pelisääntöjä ja valmiutta valvoa toimintaa, sillä nettipokerin aiheuttama peliriippuvuus on yleisesti tunnustettu ongelma.(Jeskanen 2007)

3.7 Pelinjärjestäjien tuotot ja palautukset pelaajille

Vaikka pokerin pelaaja ei pelaakaan suoraan kasinoa tai pelinjärjestäjää vastaan epäsuotuisilla odotusarvoilla kuten blackjackissa, niin järjestäjä kerää tietenkin pelaajilta itselleen varman tuoton pelienjärjestämisestä. Pokerin erottaakin muista kasinopeleistä se, että pelaaja voi joka tapauksessa voittaa samaan aikaan kasinon kanssa olemalla parempi tai onnekkaampi kuin pelaajat.

Pokerinpelaaja maksaa siis jo pelatessaan eräänlaisen veron, joka tunnetaan paremmin nimellä rake. Rake on maksu, jonka pelinjärjestäjä ottaa pelaajilta korvauksena pelin järjestämisestä. Käteispeleissä se on pieni osuus, jonka järjestäjä ottaa itselleen suoraan potista. Sen suuruus on usein 3-5 % ja sillä on jokin kiinteä summa maksimirajana kuten esimerkiksi 300 dollaria. (Skatteverket 2008) Turnauksissa järjestäjän palkkio maksetaan osallistumismaksun yhteydessä ennen turnauksen alkua.

Koska jakoja pelataan todella suuria määriä päivittäin, niin pienistä rake-maksuista tulee yhteensä suuri potti jaettavaksi pelinjärjestäjien kesken. Kilpailu alalla onkin kovaa, ja pelinjärjestäjät pyrkivät houkuttelemaan pelaajia omiin pelipöytiinsä monenlaisilla keinoilla ja houkuttimilla. Näitä

keinoja ovat esimerkiksi yleiset ensitalletus-bonukset[1] ja rake-back-sopimukset. Ensitalletus-bonuksissa pelaaja saa tietyn summan korvauksena siitä, että sijoittaa jonkin tietyn summan rahaa sivustolle ja pelaa tietyn määrän käsiä kerryttäen rakea järjestäjälle. Kun raja on saavutettu, maksaa järjestäjä ennalta sovitun summan pelaajan tilille bonuksena riippumatta pelaajan menestyksestä itse pelissä. Rake-back on puolestaan pelaajan itselleen saama palautus maksamastaan rakesta. Pelinjärjestäjät maksavat pelaajalle takaisin ennalta määrätyn osan tämän maksamasta rakesta. Rake-back voidaan siis nähdä pelinjärjestäjien markkinointitoimenpiteenä ja heidän tarjoamanaan alennuksena paljon pelaaville pelaajille. (Skatteverket 2008)

Edellä mainitut pelaajille tarkoitetut edut ovat siis rakeen perustuvia palautuksia, jotka eivät ole suoranaisia pelaajan saamia pokerivoittoja. Verohallinnon ohjeistuksen mukaan rake-backiä voidaan pitää suoritettujen pelimaksujen oikaisueränä. Sen verotuskohtelu riippuu tällöin siitä, maksetaanko rake-back veronalaisten vai verovapaiden pelien pelimaksujen perusteella. Verovapaiden voittojen kohdalla rake-back ei ole veronalaista tuloa, mutta veronalaisten pelien osalta saatu rake-back on veronalaista tuloa.

Epäselvä tilanne rake-back-sopimuksen kohdalla kuitenkin on silloin, kun rake-back maksetaan ns. affiliate-sivuston[2] kautta, joka saa pelinjärjestäjältä korvauksen siitä, että on ohjannut pelaajan pelaamaan kyseiselle sivustolle ja palauttaa pelaajalle osan saamastaan korvauksesta. Affiliate-sivusto toimii siis tässä tilanteessa välikätenä, joten

[1] Esimerkiksi Ladbrokers (www.ladbrokers.com) ja Full Tilt Poker (www.fulltiltpoker.com) tarjoavat uusille pelaajille 100 %:n ensitalletusbonuksen hieman toisistaan poikkeavilla ehdoilla.

[2] Lisää aiheesta esim. www.rakeback.org

alennus ei ole suoraan pelaajan ja pelintarjoajan välinen. Vielä ei tiedetä sitä miten verottaja tähän lopulta suhtautuu.

Kuva 3. Rahaliikenne raken osalta eri osapuolien välillä

4 POKERITULOJEN VEROTUS

Ammattilaisten ja harrastelijoiden erilaisten tilanteiden huomioiminen pokeritulojen verotuksessa on lähtökohta, jonka pohjalta tutkielma rakentaa uuden vaihtoehtoisen mallin verotuksen järjestämiseksi. Ammattilaisuuden erottaminen harrastustoiminnasta on erityisen tärkeää myös nykytilanteen kannalta erityisesti vähennysoikeuksien kohdalla, joten kyseisen rajanvedon käsittely on perusteltua tehdä ensin pohjaksi muulle analyysille.

Pokeritulojen verotuksen analysoinnissa on ensin olennaista määritellä tämänhetkinen tilanne voimassa olevien lakien sekä tulkintojen perusteella. Keskeisiä tutkittavia kohteita ovat tällöin pokeritulojen oikean tulolajin sekä verotuksessa tehtävien vähennysten määrittäminen. Pokeritulojen kuuluminen arpajaislain piiriin aiheuttaa myös sen, että edellisten lisäksi on tarkasteltava sekä pelin maantieteellisen sijainnin vaikutusta verotukseen, että Euroopan talousalueen määrittämistä. Tämä johtuu siitä, että TVL 85 § säätää arpajaisvoitot Euroopan talousalueella verovapaiksi. Nykytilanteen käsittelyn kannalta on hyödyllistä analysoida lisäksi pokeriverotuksen ajankohtaisia tapahtumia ja mahdollisten ennakkotapausten edistymistä.

Nykytilanteen lisäksi on syytä arvioida myös muita mahdollisuuksia pokeritulojen verotuksen järjestämiseksi. Tästä syystä laaditaan lopuksi vielä uusi vaihtoehtoinen malli pokeritulojen verotukseen ja verrataan sitä nykytilanteeseen niin yleisellä tasolla kuin myös esimerkkitapauksen avulla.

4.1 Ammattilaisen määrittäminen

Pokeritulojen verotusta mietittäessä on erotettava toisistaan ammattilaiset ja harrastelijat. Rajanveto ryhmien välille on erittäin hankala tehdä, sillä yksiselitteisiä määritelmiä termeille ei voida antaa. Joillekin pelaajille pokeri on ainoa tulonlähde ja he pystyvät tekemään voittoa pitkällä aikavälillä. He ovat selvästi ammattilaisia. Osa pelaajista taas hankkii elantonsa muusta työstä ja he pelailevat pokeria kevyesti harrastuksena silloin tällöin voittaen ja häviten. He ovat selkeästi harrastelijoita. Ongelman muodostavatkin pelaajat, jotka kuuluvat edellä mainittujen ryhmien väliin ja jotka sopivat jossain määrin kumpaankin ryhmään.

Merisalo (2008) huomauttaa, että rajanveto aidon tulonhankkimistoiminnan ja harrastustoiminnan välille verotuksessa on esiintynyt eri yhteydessä eli taiteilijatoiminnan kohdalla. Rajanveto on tärkeä lähinnä menojen vähennyskelpoisuuden laajuuden kannalta. Jos siis esimerkiksi taitelijatoimintaa on pidetty harrastuksen omaisena, niin tällöin tulot ylittäviä kuluja ei ole verotuskäytännössä vähennetty, vaan niitä on pidetty vähennyskelvottomina elantokustannuksina.

Suurin osa pelaajista on kuitenkin vain harrastelijoita, joten lähtökohtana on pidettävä sitä, että erilaisten rahapelien ja korttipelien pelaaminen on useimmille eräs perinteinen ajanvietteen muoto. Peliin osallistutaan pääasiallisesti sen tarjoaman viihdytyksen ja jännityksen vuoksi. Tällaisena pelaaminen on lähinnä varsinaisen tulonhankkimistoiminnan ulkopuolelle jäävä vapaa-aikaan kuuluva ja harrastustoimintaan rinnastettava ilmiö (Verohallinnon ohjeistus 2008). Harrastelijoiden kohdalla nykyisen lainsäädännön mukainen tilanne ei ole epäselvä, sillä heidän pelaaminen on vielä jonkin verran arpajaislain hengen mukaista.

Ammattilaisten määrittämiseksi tarvitaan kuitenkin rajanveto ryhmien välille. Ryhmien määrittelyn pohjaksi on syytä koota tyypillisiä ominaisuuksia kummallekin ryhmälle eli ammattilaisille (aito tulonhankkimistoiminta) ja harrastelijoille. Näillä listatuilla kriteereillä arvioituna pelaaja tulkittaisiin kuuluvaksi jompaan kumpaan ryhmään. Henkilöt, jotka täyttävät kummastakin listasta joitain kriteereitä, tulee arvioida tapauskohtaisesti.

Ammattilaiset:

- Pelaaja hankkii elantonsa pokeria pelaamalla
- Tulot yli x € vuotta kohden
- Voitollisen pelin jatkuvuus
- Pelaaminen jatkuvaa
- Pelaaminen intensiivistä

Harrastelijat:

- Pieniä tuloja pokerista
- Elannon hankkiminen ei perustu pokerin pelaamiseen
- Satunnaisia voittoja
- Pelaaminen satunnaista

Eräs vaihtoehto rajanvedon suorittamiseksi olisi määrittää tietty euromääräinen raja, jonka pelaaja saa tienata pokerista verovapaasti. Tuon rajan ylittävät luettaisiin ammattilaisiksi ja sen alle jäävät harrastelijoiksi. Tälläinen jaottelu sisältäisi runsaasti ongelmakohtia, mutta

olisi helpompi tulkita kuin sanalliset määritelmät. Ensinnäkin tuollaisen euromäärän määrittäminen sopivaksi olisi haastava tehtävä. Lisäksi satunnaisen pelaajan täysin onnella voitettu jättipotti muuttaisikin pelaajan kerralla ammattilaiseksi ja taitavien pelaajien verosuunnittelu voisi tehdä heistä harrastelijoita.

Myös pokeriammattilainen (2008) toteaa rajanvedon olevan vaikea tehtävä. Hän itse korostaa tärkeimmän kriteerin olevan pelistä saatavat tuotot:

”Minä olen pitänyt itseäni ammattilaisena siitä lähtien kun aloin tienata sen mitä normaaleissa päivätöissä tekisi, joten ehkä sen rajan voisi vetää jonnekin 25000€/vuosi tasolle. Tämä siis olettaen, että henkilöllä ei ole muita vastaavan luokan tuloja.”

Minna Ritakorpi (2008) pohti pokeriammattilaisuuden määritelmää Pokeritieto.fi-sivuston kolumnissaan. Ritakorpi on pitänyt itseään pokeriammattilaisena lopetettuaan opettajan työt ja alettuaan pelaamaan pokeria elantonsa eteen. Siltikin osa ihmisistä ei ollut häntä vielä valmis ammattiaiseksi lukemaan pelissä käytettyjen panosten suuruudesta johtuen. Hän tutki ammattilaisuuden määritelmää ja pyysi lopulta Suomen kielitoimistolta määritelmän pokeriammattilaisuudesta. Kielitoimisto antoi lopulta seuraavanlaisen määritelmän: ”Pokeriammattilainen ansaitsee pääasiallisen elantonsa pokerista ja hänen pelissään näkyvät ammattimaiset otteet”. Tämän perusteella Ritakorpi pitää itseään ammattilaisena, sillä hän on pelannut voitollista peliä nyt jo kolme vuotta ja pokeri on hänen ainoa tulonlähteensä.

4.2 Pokeritulojen oikea tulolaji

Pokeritulot ovat saajalleen joko verovapaata tai veronalaista tuloa pelin maantieteellistä toimeenpanopaikasta riippuen. Se, ovatko pokerista saadut veronalaiset tulot ansiotuloa vai pääomatuloa, on mahdollista havaita useammallakin tavalla. Esimerkiksi TVL 85 §, joka säätää arpajaisista saadun tulon veronalaisuutta, löytyy tuloverolain 4. luvusta, jossa säädetään ansiotulon veronalaisuudesta. Tämän lisäksi verotuskäytännössä arpajaisista saatu tulo on katsottu ansiotuloksi (Verohallinnon ohjeistus 2008). Näin ollen voidaan todeta, että nykyisen lainsäädännön mukaisesti pokerista saadut tulot ovat tulolajiltaan ansiotuloa.

Voidaan kuitenkin esittää kysymys, että tulisiko pokeritulojen todellakin verotettavina tuloina olla nimenomaisesti juuri ansiotuloa vai voisivatko ne olla luonteeltaan vaihtoehtoisesti pääomatuloa. Pelaajat tietenkin ovat näistä kahdesta vaihtoehdosta enemmän pääomatulon kannalla, sillä niistä maksettava vero on selvästi korkeimpia marginaaliveroasteita pienempi.

Edellä mainittu kysymyksenasettelusta voidaan päätyä päinvastaisiin tuloksiin riippuen siitä halutaanko pokerinpelaaminen nähdä enemmän perinteisenä työntekona vai eräänlaisena sijoittamistoimintana. Tilanteessa, jossa voittojen katsotaan perustuvan pelaajan työhön tai muuhun suoritukseen, on perusteltua nähdä voitot ansiotulon luonteisina. Esimerkiksi Andersson ja Linnakangas (2006, s. 307) toteavat ansiotulojen usein liittyvän luonteeltaan työn tekemiseen. Pokerin näkeminen perinteisen ansiotyön sijasta enemmänkin sijoittamistoimintana, jossa voitot katsotaan tuotoksi sijoitetulle pääomalle, on perusteltua pitää pokerivoittoja pääomatuloina.

Rajanveto tulolajien välille on tehty niin, että pääomatulot on määritelty tyhjentävästi ja loput tulot luetaan tällöin ansiotuloiksi. Tästä johtuen oikean tulolajien määrittäminen pokerituloille riippuu siis siitä, voidaanko pokeritulot katsoa pääomatulon kriteerit täyttäviksi. Mikäli pokeri ei sovellu pääomatulojen alle, niin kyse on tällöin kiistatta ansiotulosta.

Pokeri-tulojen katsominen pääomatuloiksi ei ole täysin kaukaa haettu näkökanta. Kyseinen tulkinta on voimassa tälläkin hetkellä esimerkiksi Ruotsissa, jossa ETA-alueen ulkopuolelta saadut arpajaisvoitot luetaan pääomatuloiksi silloin kun niiden määrä vuodessa ylittää 100 kruunun rajan[1].

Voittavaa pokerin peluuta voidaan verrata vaikkapa menestykselliseen osakesijoittamiseen, josta saadut luovutusvoitot sekä listatusta yhtiöstä saatu osinko luetaan pääomatuloksi pienin poikkeuksin. Pokerin ja sijoittamisen väliltä voidaan löytää useita yhtäläisyyksiä, jotka voisivat puoltaa pokeritulojen verottamista pääomatulona. Esimerkiksi Matthew de Wet (2008), joka toimii Nedgroup Investments nimisen yhtiön sijoitusjohtajana, näkee pokerin ja sijoittamisen välillä runsaasti yhtäläisyyksiä. Hän ei itse pidä lainkaan uhkapeleistä, mutta hän on huomannut, että pokeriammattilaisten peli ei ollut uhkapeliä kasinoa vastaan huonoilla odotusarvoilla, vaan itse asiassa peliä muita pelaajia vastaan. De Wet näkee niin pokerin kuin aktiivisen sijoitusrahastojohtamisen nollasummapelinä, jossa yhden voitto on toisen tappio. Pystyäkseen tekemään positiivista tulosta johdonmukaisesti pelaajan tai sijoittajan on kyettävä olemaan kilpailijoitaan parempi. Todennäköisyyksiään on mahdollista parantaa lukemalla oikein vastustajansa itsestään antaman informaation.

[1] Inkomstskattelagen 42 kapitel 25 §

Lisäksi de Wet näkee pitkän ajanjakson merkityksen erittäin tärkeänä pokerissa ja sijoittamisessa. Pitkällä arviointivälillä hyvä pokeriammattilainen saavuttaa huomattavia voittoja, mutta lyhyellä jaksolla tulokset heilahtelevat varianssin mukana. Tämä johtuu yksittäisessä jaossa aina mukana olevasta sattumasta tai onnesta, joka ei ole aina hyvällekään pelaajalle suosiollinen. Menestys pitkällä aikavälillä perustuu kuitenkin taitoon pelata johdonmukaisesti paremmin kuin muut pelaajat. Menestyksekkäässä sijoitustoiminnassa on havaittavissa samoja elementtejä. Hyvänkin sijoittajan tulokset voivat vaihdella lyhyellä ajanjaksolla niin, että tulokset ovat tappiollisia, mutta pitkällä arviointivälillä heillä on taipumus tehdä positiivista tulosta. Tämän seurauksena sijoittajien vertailu alle markkinasyklin kestävällä ajanjaksolla ei ole de Wetin mielestä järkevää.

Menestyksellisen pokerin sanotaan olevan sitä, että voitot hyvillä käsillä maksimoidaan ja tappiot huonoilla käsillä minimoidaan. Tämä tapahtuu käytännössä niin, että suurimmat panostukset tehdään silloin kun oman käden tiedetään olevan riittävän hyvä. Saman asian de Wet toteaa pätevän myös sijoittamiseen: menestyksekkäät sijoittajat tutkivat investointimahdollisuuksia ja ottavat suurempia aktiivisia positioita kun silloin, kun he ovat tietävät analyysiensa olevan hyvin varmalla pohjalla.

Voimassa olevan vero-oikeuden valossa Merisalo (2008) ei koe mielekkääksi verrata pokerin pelaamista ja osakesijoittamista. Tämä johtuu siitä, että omaisuuden luovutusvoitot on säädetty laissa nimenomaisesti pääomatuloiksi (TVL 32 §). Merisalon mukaan voitollisen pokerin pelaamisen vertaaminen pääomasijoittamiseen ei ole muutenkaan täysin toimiva:

”Näkemystä puoltaa mielestäni se, panosten ja tuottojen suhde on voittotilanteessa aivan jotain muuta kuin tyypillisessä pääomasijoituksessa (jos ajatellaan esim. vuotuisena tuottona), mikä korostaa mielestäni sitä,

että kysymys ei ole niinkään tuotosta sijoitetulle pääomalle, vaan voitto on tulosta ”sattuman ja pelaajan taidon käytön yhdistelmästä”.”

Merisalo kuitenkin myöntää, että tietty riippuvuus sattumasta ja riski menetyksestä on eräs yhtäläisyys osake tai johdannaiskaupan ja pelivoittojen välillä. Hän kuitenkin arvelee, että kaiken menettämisen riski on osakepuolella pienempi kuin pokerissa riippuen tietenkin instrumentista. Pokeriammattilaisen (2008) mukaan kaiken menettämisen riski voidaan pokerissakin saada hyvin pieneksi toimivalla kassanhallinnalla. Tällöin on vain aina pidettävä huoli siitä, ettei pääomasta ole liian iso prosentti kerralla pöydässä.

Verohallinto katsookin, että vaikka arpajaisiin ja peliin osallistumisen ja tulon saamisen edellytyksenä on rahapanoksen sijoittaminen, voiton syntymisen kannalta ratkaisevaa on sattuma taikka sattuman ohella pelaajan tiedot ja taidot. Tämä näkökanta ei silti ota huomioon sitä, että esimerkiksi sijoitustoiminnassa tarvitaan samoja ominaisuuksia ja samankaltaiset tekijät myös ratkaisevat sijoituksen tuloksen. Ilman sisäpiirintietoa tuskin kukaan voi sanoa sattuman olevan pois suljettu yksittäisestä sijoituksesta.

4.3 Pokeritappioiden ja tulonhankkimiskulujen vähennysoikeus

TVL 31 § mukaan puhdasta tuloa laskettaessa vähennyskelpoisia menoja eivät ole verovapaan tulon hankkimisesta johtuneet menot ja näin ollen Suomesta ja ETA-alueelta saatuihin pokerivoittoihin kohdistuvat kulut samoin kuin tappiot ovat vähennyskelvottomia. Tämä tilanne on sama niin ammattilaisten kuin harrastelijoidenkin kohdalla. Tilanne on kuitenkin toinen ETA-alueen ulkopuolisista peleistä aiheutuneiden kulujen kohdalla. Suurin ongelma ovat nimenomaan tappioiden vähennykset, sillä kulujen

osuus pokerinpelaajalla ei ole kovinkaan suuri pois lukien lähinnä turnauspelaajien matkustamisesta aiheutuvat kulut.

Pokeriammattilaisen (2008) mukaan tulonhankkimiskulujen ja tappioiden vähennysoikeutta mietittäessä on tärkeää tehdä ero käteis- ja turnauspelaamiselle. Hän tähdentää, että kyseessä on kuitenkin kaksi täysin eri lajia vaikka molemmat ovatkin pokeria. Käteispeleissä voitot syntyvät turnauksiin verrattuna tasaisina virtoina. Suuria kilpailuja kiertävä turnausammattilainen voi kuitenkin kerätä suuret voitot yhdellä hyvällä turnauksella ja epäonnistua vuoden muissa turnauksissa jääden silti koko vuodelta selkeästi voitolle.

Merisalon (2008) mukaan ETA-alueen ulkopuolelle suuntautuvista pelimatkoista aiheutuvat välittömät kustannukset, kuten matkustus- ja majoituskulut, ovat luonnollisesti nettotulon verotusta koskevien periaatteiden mukaan vähennyskelpoisia veronalaisista voitoista. Samoin voiton hankkimisesta johtuneet menot, kuten voitolliseen peliin laitetut panokset ja vastaavat osanottomaksut ovat samalla periaatteella vähennyskelpoisia[1]. Merisalo kuitenkin mainitsee, että ollakseen vähennyskelpoisia kulujen tulisi aiheutua nimenomaan voitollisista turnauksista, jolloin tappiollisten turnausten tappioita ja kuluja ei saisi netottaa muista voitoista.

Arpajaislain alaisista peleistä ei yleisesti ottaen saa tehdä vähennyksiä verotuksessa. ETA-alueella se on varsin luonnollista voittojen verovapauden vuoksi, mutta myöskään ETA-alueen ulkopuolisista peleistä ei vähennyksiä pääsääntöisesti hyväksytä. Merisalo näkee asian seuraavasti:

[1] Esimerkiksi Puro (2008) kertoo vähennysten tekemisen turnausvoitoista onnistuneen ilman ongelmia.

”Erilaisia vedonlyönti-, arvaus- yms. pelejä pelaavat lähes kaikki ja tyypillisesti kysymys on toiminnoista, joihin osallistutaan niiden tarjoaman ajanvietteen, viihdytyksen ja jännityksen vuoksi. Mielestäni on selkeä lähtökohta, että kysymys on varsinaisen tulonhankkimistoiminnan piirin ulkopuolelle jäävästä elämänalueesta. Näin ollen selkeä lähtökohta mielestäni myöskin on, että tästä toiminnasta aiheutuvat tappiot ja menetykset ovat verotuksessa vähennyskelvottomia. Tämän mukaisesti tappiollisten pelien tappioita ei saisi vähentää voitollisista peleistä.”

Merisalo kuitenkin jättää avoimeksi mahdollisuuden, että pokerin pelaaminen katsotaan joidenkin pelaajien kohdalla aidoksi tulonhankkimistoiminnaksi. Tällöin tappiolliset pelit siis saisi vähentää voitollisista peleistä.

4.4 Euroopan talousalue ETA

Euroopan talousalue eli ETA muodostuu Euroopan Unionin jäsenvaltioista sekä Islannista, Norjasta ja Liechtensteinista. Euroopan unioniin kuuluvat tällä hetkellä Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tsekin tasavalta, UK, Unkari ja Viro. Euroopan osalta on erityisesti syytä huomata, etteivät Sveitsi ja Monaco kuulu ETA-alueeseen. Lisäksi Euroopan valtioilla on useita erillisalueita, jotka eivät kuulu ETA-alueeseen. Tällaisia ovat esimerkiksi kanaalisaaret Jersey ja Guernsey, Man-saari ja Alankomaiden Antillit.

Pelaajien välisissä keskusteluissa[1] on Gibraltarin asema ollut usein epäselvä. Asia on verotuksen kannalta merkittävä, sillä Gibraltarilla sijaitsee useiden pokerisivustojen lisenssit ja toiminnot. Gibraltarin katsotaan kuuluvan ETA:an Yhdistyneen kuningaskunnan eli UK:n erillisalueena[2]. UK, johon siis katsotaan kuuluvaksi Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta sekä Gibraltar, liittyi Euroopan Unioniin 1973. Gibraltar on kuitenkin muista poiketen vapautettu yhteisistä tullitariffeista ja yhteisestä maatalouspolitiikasta sekä arvonlisäverosta, mutta tämä ei vaikuta ETA:an kuulumiseen (Financial Services Comission 2008).

Yhdessä nämä edellä mainitut osapuolet muodostavat Eurooppalaiset yhteismarkkinat, joissa tavoitteina on luoda tavaroiden, palvelujen, pääoman ja henkilöiden vapaa liikkuvuus (Euroopan parlamentti 2008). Nämä tavoitteet ovat pohja Lindman-päätökselle ja sitä kautta TVL 85 §:lle, sillä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi myös pokerivoitot ETA-alueella on oltava oman maan kansalaisille verovapaita jokaisesta jäsenvaltiosta, mikäli ne ovat verovapaita omasta valtiosta voitettuina.

4.5 Pelin maantieteellinen sijainti

Olennaista on tietää se mikä on ratkaiseva tekijä pelintarjoajan maantieteellisen sijainnin määrittämisessä. Periaatteessa mahdollisia vaihtoehtoja ovat esimerkiksi pelintarjoajan lisenssin, pääkonttorin tai käytettyjen palvelimien fyysiset sijaintipaikat. Pelaajien keskusteluissa päähuomio on pitkän aikaa kiinnittynyt erityisesti lisensseihin. Merisalo

[1] Esimerkiksi Pokerisivut.com ja Pokeritieto.fi sivustojen keskustelufoorumeilla käydyissä keskusteluissa

[2] Tämän voi todeta esimerkiksi Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilta (PRH 2008) tai Gibraltarin virallisilta sivuilta (Gibraltar 2008). Verohallitus (2008) vahvistaa asian.

(2008) myöntääkin, että käytännössä lisenssivaltion voisi kuvitella ratkaiseva ja yksinomainen pelaajan havaittavissa kriteeri paikallistaa pelin toimeenpano tiettyyn valtioon. Hän kuitenkin huomauttaa, että TVL 85 §:n mukaan ratkaisevaa mahdolliselle verovapaudelle tai veronalaisuudelle on se, että peli on toimeenpantu Euroopan talousalueen valtiossa sen lainsäädännön mukaisesti. Pelkkä lisenssin omaaminen ei vielä ole toimeenpanoa.

Verohallinnon uusi ohjeistus (2008) avaa tarkemmin toimeenpanon käsitettä. Tuon ohjeistuksen mukaan arpajaisten toimeenpano on nimenomaan arpajaislainsäädännöstä johdettu käsite. Arpajaisten toimeenpano on arpojen ja pelien tarjoamista, myymistä ja muita konkreettisia toimia ja järjestelyjä, joihin järjestäjä on ryhtynyt osallistumismahdollisuuksien luomiseksi. Pelin toimeenpanotoimia tulee olla konkreettisesti suoritettu Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jotta pokeripeli voidaan katsoa toimeenpannuksi siellä. Paikan päällä pelattavan pokerin osalta toimeenpanopaikan määrittäminen on selkeää, sillä se voidaan todeta helposti pelitapahtuman fyysisen sijainnin perusteella. Internetpelissä voi kuitenkin usein olla vaikea selvittää ja ratkaista, onko pelin toimeenpano konkreettisesti tapahtunut ETA-alueella vai ei.

Verohallinnon ohjeistuksen mukaan yleensä voidaan lähteä siitä, että peli on toimeenpantu TVL 85 §:ssä tarkoitetulla tavalla ETA-valtiossa, jos pelin toimeenpanijan rekisteröity kotipaikka on ETA-valtiossa ja toimeenpanijalla on lisenssi tai toimilupa pelin järjestämiseen ETA-valtiossa, silloin kun lisenssi tai toimilupa vaaditaan. Peli voidaan myös katsoa toimeenpannuksi ETA-valtiossa silloin, kun sen on toimeenpannut Euroopan talousalueella oleva pelin järjestäjän kiinteä toimipaikka tai sivuliike. Epävarmoissa tapauksissa ohjeistaa pelaajaa ilmoittamaan tulonsa veroilmoituksessaan ja esittämään asiasta selvityksen.

Lindgren[1] (2008) asettuu omassa analyysissään[2] sille kannalla, että luvan tai lisenssin olemassaolo tulisi olla ratkaiseva tekijä internetpelaamisen verokohtelun arvioinnissa. Hän perustaa näkemyksensä sille, että Suomen tulovero- ja arpajaislakien lähtökohtana on pokerin luvanvaraisuus uhkapelitoimintana, jolloin toiminnan harjoittamista varten on saatava valtiolta lupa.

Ongelmallisemmaksi tilanne muuttuu Lindgrenin mukaan kuitenkin siinä vaiheessa, kun pokerisivuston omistaa ETA-alueella kotipaikkaansa pitävä yhtiö ja pokerin pelaaminen tapahtuu siis kyseisen yhtiön verkkosivuilla, mutta yhtiöllä ei ole näyttää mitään erityistä lupaa tai lisenssiä pokerin pelaamiselle. Tällaisessa tilanteessa Lindgren olisi varauksella valmis pitämään mahdollisena tulkintaa, että pokeritulot olisi katsottava verovapaiksi, mutta hän muistuttaa asian oikeustilan olevan kuitenkin edelleen epäselvä Hän perustaa oman näkemyksensä sille, että vakiintuneen EY:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan EY 49 artiklassa ei kielletä vain kaikkea toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen palvelujen tarjoajan kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää, vaan myös kaikkia palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksia ja esteitä. RAY:ltä ja Veikkaukselta saadut voitot on joka tapauksessa säädetty verovapaiksi ja kyseisten yhtiöiden kotipaikka on ETA-alueella. Mikäli verottaja perustaisi arviointinsa vain ja ainoastaan lupaan tai lisenssiin ETA-valtiossa, niin tällöin ETA-alueella sijaitseva peliyhtiön palveluiden käyttäminen vääristyisi Suomen tuloverolain ja arpajaisverolain takia. Tästä syystä Lindgren näkisi tilanteen hyvin ongelmalliseksi EU oikeuden kannalta, jos jonkin ETA-valtiossa kotipaikkaansa pitävän ja suoraan pokerisivuston omistavan yhtiön sivustolta saatujen voittojen verovapaus poistettaisiin pelkästään puuttuvan ETA-alueen luvan tai lisenssin takia. Hänen

[1] OTK Jaakko Lindgren on Pokeritieto.fi – sivuston kolumnisti, joka käsittelee kolumneissaan pokerin lainsäädäntöön ja verotukseen liittyviä ongelmia

[2] Analysointi tehtiin ennen kuin Verohallinto oli asiaan ottanut kantaa

näkemyksensä mukaan ajatus ylipäätänsä siitä, että pokeri vaatisi aina jonkin luvan tai lisenssin, ei kuulu vapaaseen markkinatalouteen

Toimeenpanopaikan arvioinnin perustaminen pelkästään palvelimien sijaintipaikkaan olisi Lindgrenin mielestä kuitenkin järjetöntä. Se johtaisi verojärjestelmän huomattavaan epäselvyyteen, sillä jos verottaja ei katsoisi verovapauden koskevan yhtiötä, jonka kotipaikka on ETA-alueella ja/tai jolla on lisenssi ETA-alueelta, sillä perusteella, että yhtiön käyttämät palvelimet olisivat kuitenkin ETA-alueen ulkopuolella, niin tällöin oltaisiin varsin erikoisessa tilanteessa. Tällöin tulisi määrätä myös suurin osa muistakin ETA-alueen sivustoista verovelvollisuuden piiriin, koska on mahdollista, että internetliikenne pokerisivustolle voi kulkea ETA-alueen ulkopuolella olevan palvelimen kautta.

Edellisten näkökohtien perusteella voitaneen vetää johtopäätös, että maantieteellisen sijainnin määritys internet-peleille on ennen kaikkea riippuvainen pelitarjoajan toimeenpanotoimintojen konkreettisesta tapahtumapaikasta. Lisenssin merkitys on olennainen vain silloin kun se toimeenpanovaltiossa peliltä edellytetään, mutta muutoin se ei ole ratkaiseva tekijä kunhan pelaaminen tapahtuu kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti. Tähän tulkintaan sisältyy kuitenkin suuri riski, että moni joutuu tietämättään vaikeuksiin väärien tulkintoihin luottamalla. Esimerkiksi internetissä on julkaistu lukuisia harrastajien antamia ohjeita pokeri-tulojen verotuksesta. Näissä ohjeistuksissa elää usein vanha käsitys, että pelkkä lisenssi on ratkaiseva tekijä verotuksen kannalta[1]. Nämä sivustot on kuitenkin laadittu suhteellisen uskottavan näköisiksi, joten erehtymisen vaara tavalliselle harrastajalle on ilmeinen ja todellinen. Noihin edellä mainittuihin sivustoihin liittyy valitettavasti muitakin ongelmia

[1] Näin esimerkiksi sivustojen nettipokeri.info ja internetpokeri.com kohdalla

väärän tiedon muodossa[1], joten oikean informaation levittäminen pelaajien tietoisuuteen olisi suotavaa.

Oikeuskäytäntöä aihepiiristä ei siis vielä löydy, mutta muutama ammattilaispelaaja on tuonut julkisesti esiin kokemuksiaan verottajan kanssa asian tiimoilta. Kokemukset liittyvät kuitenkin live-peleihin. Ville Wahlbeck (2008) kertoi verottajan vaatineen häneltä selvitystä vuoden 2004 Ladbrokersin Poker Cruiselta, joka pelattiin Välimerellä. Wahlbeck sijoittui tuossa turnauksessa neljänneksi ja tienasi sillä 45 000 dollaria. Oman näkemyksensä mukaan hän piti voittoa verovapaana, sillä turnauksen järjestäjä oli ETA-alueella toimiva ja ETA-lisenssin omaava yhtiö ja tapahtumapaikkana siis laiva Välimerellä. Verottaja oli kuitenkin toista mieltä ja langetti maksettavaksi yli 20 000 euron verot. Perusteluna oli se, että kyseinen laiva oli rekisteröity Liberiaan ja se, että turnaus pelattiin kansainvälisillä vesialueilla. Verottajan mukaan sillä ei ole verotuksellista merkitystä, että kuka tai mikä taho pokeriturnauksen on järjestänyt. Voittosumma siis katsottiin Wahlbeckin tulonhankkimistoiminnan tuloiksi.

Myös Mika Puro (2008) sai havaita saman kuin Wahlbeck. Hän osallistui turnaukseen St Kittsillä vuonna 2005, jonka järjesti ETA-alueella toimiva pokerisivusto. Puro sijoittui kyseisessä turnauksessa seitsemänneksi ja tienasi sijoituksestaan 52 000 dollaria. Voitettu summa katsottiin veronalaiseksi tuloksi.

Näistä tapauksista voidaan siis vetää johtopäätös, että live-turnauksissa ainoa maantieteellisen sijainnin ratkaiseva tekijä verotuksen kannalta on fyysinen sijaintipaikka. Tästä syystä Wahlbeck eikä Puro kumpikaan aio

[1] Esimerkiksi nettipokeri.info väittää Verohallituksen ylitarkastaja Matti Merisalon todenneen pokeri-voitot harrastelijoiden kohdalla pääomatuloksi, mikä ei siis pidä paikkansa.

pelata enää yhtään turnausta ETA-alueen ulkopuolella. Se ei yksinkertaisesti ole taloudellisesti kannattavaa, kun ottaa huomioon turnauksissa voittamisen vaikeuden jo ilman verotusta. Verotus huomioiden turnausten odotusarvo ei ole kovinkaan suuri.

4.6 Ennakkotapaukset

Verohallinto päätti viimein heinäkuussa 2008 ryhtyä tutkimaan laajamittaisesti pokerinpelaajien tuloja ja niiden verotettavuutta. Verottaja lähetti 28.7.2008 selvityspyynnöt useille suomalaisille pokerinpelaajille[1], jossa vaaditaan pelaajia luovuttamaan Verohallinnolle kattava ja tarkka selonteko henkilön pokerin pelaamisen historiasta. Selvityspyyntö sisälsi lopulta seuraavat viisi kohtaa (Pokeritieto 2008):

- tiedot turnauksista, joihin henkilö on osallistunut ETA- alueen ulkopuolella ajanjaksolla 1.1.2003 – 31.12.2007
- tiedot rahapelisivustoista ETA-alueen ulkopuolella, joilla henkilö on pelannut ajanjaksolla 1.1.2003 – 31.12.2007
- tiedot henkilön pelihistoriasta ajanjaksolla 1.1.2003 – 31.12.2007
- tiedot turnausvoitoista ETA- alueen ulkopuolella ajanjaksolla 1.1.2003 – 31.12.2007
- -tiedot nettipokerivoitoista ETA- alueen ulkopuolella ajanjaksolla 1.1.2003 – 31.12.2007

[1] Iltalehden (Tikkanen, 2008) tietojen mukaan kyseessä olisi noin 150 pelaajan joukko. Merisalon (2008) mukaan verotustapauksia joukosta on tullut kymmenkunta.

Aineiston luovuttamisajankohdasta ja luovuttamistavasta Verohallinto kehotti pelaajia sopimaan selvityspyynnön lähettäneen virkamiehen kanssa. Samoin verottaja pyytää henkilöä varaamaan noin 1 tunti aikaa tarkastajan kanssa käytävään alkukeskusteluun. Verohallinnon tarkoitus on siis mitä ilmeisimmin saada hyvä kuva siitä, mitä pokerin rahaliikenteessä suomalaisten osalta tapahtuu ja on tapahtunut. Verohallinto on kerännyt listan voittavista peleistä internetistä löytyvistä julkisilta voittojen listaus–sivuilta, kuten esimerkiksi Hendon Mobista[1]. Ylitarkastaja Raimo Kinnunen kommentoi tutkinnan kohteena olevan parhaiten menestyneet suomalaispelaajat. Yhteenlaskettuina kyse olisi nyt noin 400 000 euron voitoista (Tikkanen, 2008).

Selvityksiä haetaan joka tapauksessa melko pitkältä aikaväliltä. Pelaajilla, jotka ovat pelanneet useita vuosia eivätkä ole pitäneet minkäänlaista kirjanpitoa, voi olla vaikea ilmoittaa viiden vuoden pelitapahtumansa. Selvityspyynnössä pyydetään koko pelaajan pelihistoriaa ETA-alueen ulkopuolisista peleistä, joten kysely ei keskity pelkästään saavutettuihin voittoihin.

Lokakuun kuudes päivä 2008 ilmestyi vihdoin seurauksena kampanjan saamasta reaktiosta odotettu Verohallinnon ohje pokeritulojen verotuksesta[2]. Siinä ilmaistaan jo aiemmin tiedossa olleet asiat yksiselitteisesti, joten verottajan tulkintojen ei pitäisi olla jatkossa enää

[1] Hendon Mob-sivustolta löytyy tietokanta, johon kerätään tietoja pelaajien turnauksista keräämistä ansioista. Sivustolla on haku-toiminnolla mahdollista kerätä esimerkiksi kaikki suomalaiset turnaus-menestyjät. Lista ei kuitenkaan listaa käteispelien tuloksia lainkaan, joten se ei ole riittävä keino selvittää kaikkia voittajia. (http://www.thehendonmob.com/) Pokeritiedon käyttäjien, joista osa on saanut kyseisen selvityspyynnön, mukaan Verohallinnon tietojen alkuperäksi on jäljitetty juuri Hendon Mob.

[2] Verohallinnon ohje Dnro 1329/31/2008, 6.10.2008

asioista tietoa hakeville epäselviä. Nyt virallinen linjaveto on tehty selkeästi ja pelaajien pitkään esillä olleeseen toiveeseen selkeästä ohjeistuksen saamisesta on vastattu.

Verottajan kampanja on kiinnostava askel kohti pokeritulojen verotuksessa kaivattuja ennakkotapauksia. Ilman ennakkotapauksia tehtyjen tulkintojen kestävyydestä ei voi sanoa vielä kovinkaan paljoa. Vielä ei tiedetä löytyykö tapauksista mitään sellaista, mikä johtaisi asian käsittelyyn oikeudessa. Verohallinto kuitenkin muistuttaa, että kirjeen saaminen ei vielä tarkoita sitä, että pelaaja olisi tehnyt laiminlyöntejä (Tikkanen, 2008)

4.7 Vaihtoehtoinen malli

Ammattilaisten ja harrastelijoiden välillä voidaan havaita suuri ero verotuksen toimivuuden suhteen. Harrastelijoiden kohdalla toteutuu arpajaislain ajatus siitä, että saavutettu voitto perustuu selvästi sattumaan ja pelaajan onneen. Peli on pelaajalle selvästikin enemmän ajanvietettä ja viihdykettä kuin elannonhankkimista. Tällaisia tilanteita varten on lainsäädännössä ajateltu, että järjestäjän maksama arpajaisvero riittää voitosta kerättäväksi veroksi ja pelaajalle tulo on tällöin verovapaata. Ammattilaisten kohdalla tämä ajattelumalli voidaan kyseenalaistaa, vaikka pelaajille verovapaat voitot ETA-alueelta varmasti kelpaavat. Voidaan perustellusti kuitenkin kysyä, että jos pokeri on heille aitoa tulonhankkimistoimintaa, niin tulisiko sen tällöin olla veroista vapautettua.

Merisalon (2008) mielestä se, missä määrin pokerin voisi tulevaisuudessa nähdä aitona tulonhankkimiskeinona, on edelleen avoin kysymys. Mikäli Verohallintokin katsoisi asian niin, että pokeria olisi mahdollista pelata ammattimaisesti, niin tämä mahdollistaisi myös esimerkiksi tappioiden vähentämisen. Pelaajien jako kahteen luokkaan mahdollistaisi myös periaatteessa erilaisen verokohtelun kokonaisuudessaan. Harrastelijoiden

kohdalla nykytilanne on toimiva, mutta ammattilaisille olisi periaatteessa mahdollista kehittää paremmin toimiva järjestelmä.

Yhdeksi vaihtoehdoksi edellä mainitun kysymyksen ratkaisemiseksi rakennetaan tässä nyt uusi malli, jossa ammattilaisten tulojen verottaminen tapahtuisi nykytilanteesta ja harrastelijoiden tilanteesta poikkeavasti. Mallin lähtökohdaksi otetaan se, että pokeri on ammattilaisille aitoa tulonhankkimistoimintaa, joka voidaan katsoa eräänlaiseksi sijoitustoiminnaksi. Näin ollen kaikkien ammattilaisten pokerista saamien voittojen tulisi olla aina pääomatuloa riippumatta pelin maantieteellisestä sijainnista. Tällaisessa tilanteessa kaikki pelintarjoajat olisivat keskenään samassa asemassa ja lainsäädäntö tekisi pelipaikan valinnasta veroneutraalia. Vapaa kilpailu pokeri-markkinoilla toteutuisi ja pelaajat voisivat halutessaan valita pelipaikkansa puhtaasti pelillisten kriteerien mukaisesti. Lisäksi uudessa mallissa lainsäädäntö selkeästi huomioisi ammattimaisen pelaamisen ja kohtelisi sitä yhtenevästi muiden tulonhankkimismuotojen kanssa.

Pokeriammattilainen (2008) olisi edellä esitetyn mallin kannalla. Hänen mielestään ammattilaisten pokeritulojen verottaminen pääomatuloina pelin maantieteellisestä sijainnista riippumatta olisi sellainen tasapuolinen ratkaisu, jonka hän itse hyväksyisi ilman ongelmia. Tämä kuitenkin siis edellyttää sitä, että tulot katsottaisiin tulolajiltaan pääomatuloiksi. Vertailu pääomasijoittamiseen nousee tässä jälleen esille, sillä osinkotulot ja arvopapereiden myynnistä saadut luovutusvoitot sekä kotimaasta että ulkomailta ovat saajalleen veronalaista pääomatuloa[1] (TVL 32 §). Pokeriammattilaisen mielestä olisi johdonmukaista kohdella näitä eri tulonhankkimiskeinoja samanlaisella logiikalla.

[1] Eräät luovutusvoitot on erikseen säädetty verovapaiksi ja eräät luovutustappiot vähennyskelvottomiksi (Verohallinto 2008)

Kansantalouden kannalta ajateltuna uudessa mallissa on etunsa ja haittansa. Ensinnäkin suomalaisten pelaaminen kohdistuisi edellä esitetyn mallin seurauksena oletettavasti yhä suuremmissa määrin ETA-alueen ulkopuolelle ja näiltä ulkomaisilta järjestäjiltä ei ole mahdollista minkäänlaisia veroja. Lisäksi aiemmin ansiotulona verotetut tulot olisivat uudessa mallissa pääomatuloja, mikä suuria voittoja saavuttavien pelaajien kohdalla tarkoittaisi nykyistä pienempää veroprosenttia.

Positiivisena puolena voidaan pitää ainakin sitä, että nykyisin verovapaista tuloista alettaisiin saada veroa. Vaikka suurin osa maailman pelinjärjestäjistä on sijoittanut toimintansa ETA-alueen ulkopuolelle, niin Euroopassa sijaitsee kuitenkin monen suositun pelintarjoajan kotipaikka. Lisäksi on syytä huomioida, että Suomessa ei ole tällä hetkellä lainkaan pokeria tarjoavia pelinjärjestäjiä PAFia lukuun ottamatta, joten arpajaisveroa ETA-alueen pokeripeleistä ei Suomeen kerry nykyisellään muutoinkaan.

Ongelma uudessa mallissa tulee myös ammattilaisten erottamisessa harrastelijoista. Aiemmin käsitelty rajanveto on ongelmallinen ja vaihtoehtoinen malli perustuu tuolle jaottelulle. Tulkinnanvaraisuus rajan kohdalle jääville on olemassa. Tällöin pelaajan puntarissa toisella puolella on joko kevyemmän verotuksen pelit ETA-alueen ulkopuolella sekä mahdollisuus vähentää aiheutuneet tappiot tai toisaalta vaihtoehtoisesti verottomat ETA-pelit. Ei liene epäselvää, että moni hyvin voittoa saavuttava pelaaja haluaa säilyttää verovapauden, joten ammattilaisten puolelle siirtymiseen ei liene suurta halukkuutta. ETA-alueelta löytyy harrastelijoille joka tapauksessa riittävästi niin turnauksia kuin verkkopelejäkin.

Taulukko 2. Vertailu nykytilanteen ja vaihtoehtoisen mallin välillä

	Nykytilanne	Vaihtoehtoinen malli
Verosubjekti	kaikki pelaajat	ammattilaiset
Tulolaji	ansiotulo	pääomatulo
Pelin sijainti:		
- ETA-alue	verovapaa	verollinen
- muu kuin ETA-alue	verollinen	verollinen
Vahvuudet	kaikki pelaajat samassa asemassa	selkeä, ammattilaisuuden huomiointi
Heikkoudet	pelaajan vaikea tietää mitä sivustoa verotetaan mitenkin	ammattilaisuuden määrittely hankalaa

Ammattilaispelaajan maksamien verojen määrä on riippuvainen nykytilanteessa pelaajan taidosta, mutta ennenkaikkea myös pelipaikan valinnasta. Seuraava esimerkki antaa kuvan verosuunnittelun mahdollisuuksista tällä hetkellä ja vaihtoehtoisen mallin kohdalla:

Pelaaja A pelaa pokeria ammattilaisena internetissä. Hänen verovuoden nettovoittonsa ovat suuruudeltaan 100 000 euroa ja marginaaliveroaste 50 %. Tarkastellaan A:n kohdalla kolmea alla lueteltua eri tilannetta ja vaihtoehtoista mallia:

1. *Kaikki voitot ovat ETA-alueelta*
2. *Puolet voitoista on ETA-alueelta ja puolet muualta*

3. *Kaikki voitot ovat ETA-alueen ulkopuolelta*

Tilanne 1

ETA-alueen arpajaisvoitot ovat pelaajalle verovapaita.

Maksettavan veron määrä 0 euroa

Tilanne 2

ETA-alueen arpajaisvoitot ovat pelaajalle verovapaita ja muut tulot veronalaista ansiotuloa.

Maksettavan veron määrä 25 000 euroa (= 50 % x (100 000 euroa / 2))

Tilanne 3

ETA-alueen ulkopuoliset voitot ovat pelaajalle veronalaista ansiotuloa.

Maksettavan veron määrä 50 000 euroa (= 50 % x 100 000 euroa)

Vaihtoehtoinen malli

Vaihtoehtoisessa mallissa tilanteilla 1-3 ei ole eroa, sillä verotus ei riipu pelin maantieteellisestä toimeenpanopaikasta. Tulo on kaikkialla pääomatuloa. Näin ollen pelaaja A maksaa veroa 28 000 euroa (= 28 % x 100 000 euroa)

Pelaaja A siis maksaa nykytilanteessa pelipaikan valinnasta riippuen veroja 0-50 % vuodessa. Ero tasaiseen pääomatulo-verotukseen on todella huomattava. Liikkumavara on todella suuri ja vertailukelpoista

ammattia pokerille muiden ammattien joukosta on vaikea keksiä. Voidaan siis perustellusti kysyä, miten pokerin erikoisasema voidaan tällöin oikeuttaa ja vastauksen antaminen tuohon on vaikeaa. Lisäksi vapaiden markkinoiden ajattelutavan kautta voidaan kyseenalaistaa se, että valtio verotusta apuna käyttäen selkeästi suosii toisia pelinjärjestäjiä toisten kustannuksella, vaikkei kyseisillä markkinoilla ole edes kotimaisia yrityksiä kilpailemassa.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkielman tavoitteena oli analysoida miten pokeritulojen verotus tällä hetkellä Suomessa tapahtuu ja toisaalta myös miten sen tulisi tapahtua. Tutkimuksen keskeisiä lähteitä olivat ennenkaikkea voimassa oleva lainsäädäntö sekä eri osapuolia edustavien asiantuntijoiden haastattelut. Aiempaa pokeriverotusta käsittelevää kirjallisuutta tai aiheeseen liittyviä artikkeleita ei ole vielä olemassa, joten tulkinnat tehtiin lakipykälien sekä yleisesti verotusta käsittelevien lähteiden perusteella. Tutkimus analysoi ennenkaikkea sekä tuloverolakia että arpajaislakia, joiden kummankin merkitys aihepiirin käsittelylle oli olennainen. Haastateltavina olivat sekä Verohallituksen ylitarkastaja Matti Merisalo että kaksi ammattilaispokerinpelaajaa.

Tutkielman tulokset ovat nykytilanteen osalta selvät. Pokeri katsotaan Suomessa tällä hetkellä arpajaislain alaiseksi peliksi. Pokeritulot ovat saajalleen veronalaista tuloa. Poikkeuksen tähän tekee ETA-alueen ulkopuolelta saadut voitot, jotka on erikseen säädetty verovapaiksi. Voimassa olevien lakien ja niiden tulkintojen pohjalta pokerivoittojen tulolaji on ansiotulo. Verovapaista ETA-alueen voitoista ei saa tehdä verotuksessa minkäänlaisia vähennyksiä, mutta muista voitoista pelaaja saa vähentää voitollisesta pelistä aiheutuneet kulut, kuten matka- ja majoituskustannuksia pelimatkoilta, sekä peliin itse sijoitetun rahan, kuten turnauksen osallistumismaksun tai yksittäiseen peliin sijoitetun panoksen. Tilanne on edellä luetellun osalta yhtäläinen niin ammattilaisten kuin harrastelijoiden kohdalla. Ammattilaiseksi katsottavalla pelaajalla on lisäksi kuitenkin oikeus vähentää tappioita tulevien vuosien verotuksessaan.

Kuva 4. Pokeritulojen verotuksen nykytilanne

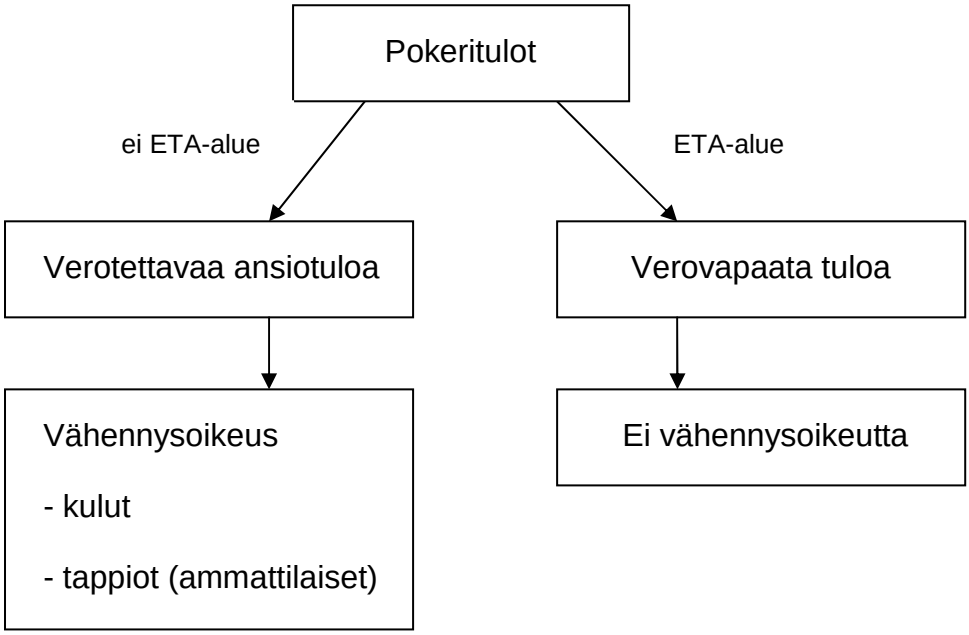

Tutkielma kehitti nykytilanteen vaihtoehdoksi vaihtoehtoisen mallin, sillä voidaan kuitenkin perustellusti kysyä, että onko tilanne nykyisellään oikeudenmukainen ja paras mahdollinen. Harrastelijoiden ja ammattilaisten toisistaan selkeästi eroavat tilanteet on syytä ottaa verotusta suunniteltaessa huomioon. Monet harrastelijat pelaavat peliä ajanvietteenä ja huvittelutarkoituksessa, jolloin pelin voi nähdä enemmän arpajaisten luonteisena ja viihdykkeenä. Tällöin on perusteltua pitää pokeria arpajaispelinä, jolloin voitot ovat ETA-alueelta verovapaita ja aiheutuneet tappiot vähennyskelvottomia elantokustannuksia. Tämä on lain hengen mukaista. Vaihtoehtoisen mallin mukaan harrastelijoiden tilanne voi siis säilyä entisellään.

Ammattipelaajien kohdalla tilanne poikkeaa olennaisesti harrastelijoista. He hankkivat elantonsa pokeria pelaamalla ja voittojen saaminen jatkuvasti perustuu heillä taitoon. Tällöin pelin katsominen arpajaispeliksi ammattilaisten kohdalla ei ole mielekästä samalla lailla kuin

harrastelijoiden kohdalla. Pokeri on ammattilaisille aitoa tulonhankkimistoimintaa, josta saatujen voittojen tulisi olla veronalaisia niin ETA-alueella kuin sen ulkopuolellakin. Ammattilaisten kohdalla on lisäksi syytä muistaa, että he sijoittavat aina omaa pääomaansa voittojen aikaansaamiseksi. Pokeri on vedonlyöntiä, jossa pelaaja sijoittaa panoksensa korttiensa puolesta. Saadut voitot ovat tuottoa sijoitetulle pääomalle, mutta peliin sisältyy myös riski hävitä sijoittamansa panos. Pokeri voidaan siis nähdä sijoitustoimintana, jolloin pokerista saatujen voittojen tulisi olla siis pääomatulojen piirissä. Pokerissa pelaajan varallisuuden voidaan katsoa kerryttävän voittoa, kun se sijoitetaan peliin oikea-aikaisesti. Samalla periaatteella myös menestyvä pääomasijoittaja kerää tuottonsa. Vaihtoehtoisessa mallissa ammattilaisen voitot katsotaan aina pääomatuloiksi pelin sijainnista riippumatta.

Vähennysten osalta on syytä tehdä myös selvä ero harrastelijoiden ja ammattilaisten välillä kuten nykytilanteessakin on tehty. Harrastelijoiden tulee tietenkin saada vähentää ammattilaisten tavoin ETA-alueen ulkopuolisesta pelistä aiheutuvat kulut voitoistaan nettotulon verotuksen periaatteen mukaisesti, mutta tappioiden ei tulisi kuitenkaan olla heille vähennyskelpoisia. Tappiot ovat harrastelijalle vähennyskelvottomia elantokustannuksia. Tappioiden vähennys sallitaan vain silloin, kun ne johtuvat aidosta tulonhankkimistoiminnasta, kuten tilanne ammattilaisten kohdalla on.

Kuva 5. Pokeritulojen verotus vaihtoehtoisessa mallissa

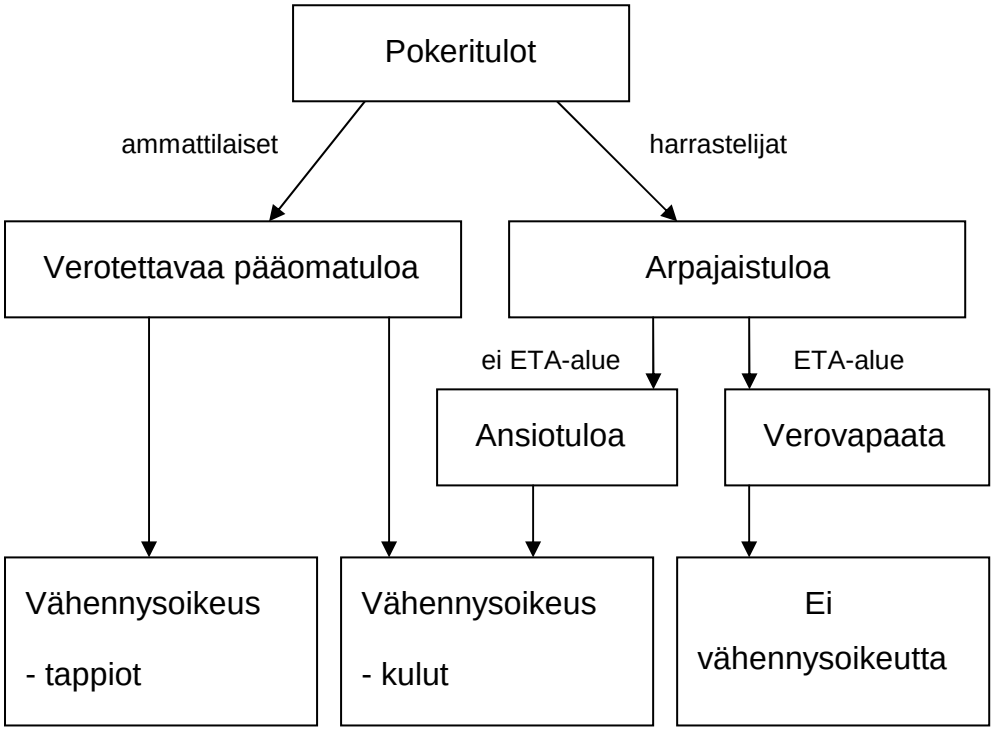

Pokeri kehittyy suosionsa myötä koko ajan eteenpäin. Varsinaisten pelaamalla hankkimiensa voittojen lisäksi pelaajat saavat tuloja erilaisista bonuksista, sponsoreiltaan sekä ostamalla osuuksia toisten pelaajien peleistä. Verotuksen on syytä pysyä ajan tasalla, joten Verohallinnolta on syytä odottaa selkeää ohjeistusta useimpien ongelmatilanteiden selvittämiseen. Alan harrastajien internetissä käymiä keskusteluja seuraamalla voidaan huomata, että epätietoisuus on suurta useiden pelaajien kohdalla. Arvuutteluja siitä mitkä sivustot ovat verovapaan pelaamisen alueelle sijoittuvia ja mitkä eivät, tulee esiin jatkuvasti. Yksittäisen henkilön oikeusturvan kannalta olisi syytä saada aikaan konkreettinen tietopaketti kaikille pelaajille. Mahdolliset oikeuslaitokselta saatavat ennakkotapaukset näyttävät joka tapauksessa selvemmin suuntaa verotuskysymysten tulkinnoille.

Pokeritulojen verotus aihepiirinä tarjoaa jonkin verran tutkimusaiheita tulevaisuuteen. Erilaisia vaihtoehtoja verotuksen järjestämiseksi tässä tutkielmassa esitetyn mallin lisäksi on syytä selvittää laajemmin ja tutkia niiden vahvuuksia ja heikkouksia nykytilanteeseen verrattuna. Keskusteluissa aika ajoin esille nouseva mahdollinen yhtiömuotoisesti suoritettava pelaaminen kuulostaa hyvin kaukaa haetulta mahdollisuudelta, mutta on kuitenkin ajatuksena mielenkiintoinen.

LÄHTEET

Kirjallisuus

Andersson, E. & Linnakangas E. 2006. Tuloverotus. 7. painos. Helsinki: Talentum.

Andersson, E. 2004. Johdatus vero-oikeuteen. Helsinki: Talentum.

Arvela, L. 2003. Tuloverotuksen ja pääomaverotuksen uudistaminen: tuloverotuksen kehittämistyöryhmän ehdotukset. Verotus 1/2003. Sivut 4-15.

Ciaffone, B. & Reuben, S. 2005. Pot-limit & no-limit poker. 5. painos. : Ciaffone.

Dedonno, M. & Detterman, D. 2008. Poker Is a Skill. Gaming Law Review, volume 12, number 1. Sivut 31-36.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Fischman, S. 2007. Internet-pokeri. Jyväskylä: Gummerus.

Gordon, P. 2005. Phil Gordon's little green book: lessons and teachings in no limit texas hold'em. New York: SSE.

Kauhanen, E. 2007. Pokeri – enemmän kuin matematiikkaa. Tiede, 6/2007. Sivut 28-33.

Knuutinen, R. Ansiotulojen ja pääomatulojen verotusta ei voi suoraan verrata. Helsingin Sanomat 26.6.2008. Sivu A2.

Krieger, L. 2006. Pokerinpelaajan käsikirja. Helsinki: WSOY.

Miller, E. Sklansky, D. & Malmuth, M. 2006. Hold'em pokeri. Pelaa pienillä panoksilla ja voita erikoispelillä. Jyväskylä: Gummerus.

Myrsky, M. & Linnakangas, E. 2005. Kansainvälinen henkilö- ja yritysverotus. Helsinki: Talentum.

Myrsky, M. 2006. Vähennysjärjestelmästä henkilöverotuksessa. Verotus, 4/2006. Sivut 387–397.

Myrsky, M. 2008. Onko eriytetty tuloverojärjestelmä ajanut aikansa ohi? Tilintarkastus – Revision, 2/2008. Sivut 41-49.

Laitinen, M. 2000. Kansainvälisestä henkilöverotuksesta. Verotus, 5/2000. Sivut 514–522.

Ojala, P. 2007. Kasinopelit. Jyväskylä: Gummerus.

Pyysing, A. & Erola, M. 2005. Pokerin käsikirja. Helsinki: Like

Pyysing, A. & Erola, M. 2007. Pokerihuoneen pokeriopas. Malta: 24 Trading Ltd.

Rajamäki, A. 2004. Ulkomailla maksetun tuloveron vähentämisestä EVL 7 §:n mukaisena tulonhankkimismenona. Verotus 4/2004. Sivut 397-403.

Sosiaali- ja terveysministeriö, 2007. Suomalaisten rahapelaaminen 2007.

Sklansky, D. 2007. Pokerin teoria. Jyväskylä: Gummerus.

Torkkel, T. 2002. Rajoitetusti verovelvollisten taiteilijoiden verotuksesta Suomen kansainvälisessä tulovero-oikeudessa. Verotus 3/2002. Sivut 260- 285.

Zolotov, S. 2007. Pelikassan hallinta ja riskinottoa määräävät tekijät. Pokerilehti, 6/07. Sivu 62.

Verohallitus. 2004. Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2004. Helsinki: Edita.

Sähköiset lähteet

Auremaa, T. 2007. Pokeritähdet eivät maksaneet verojaan. Iltasanomat 1.11.2007. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla http://www.iltasanomat.fi/uutiset/t/verot2006/1450522

BBC. 2007. Man guilty in poker skills case. BBC News 16.1.2007. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/london/6267603.stm

Cervenka, A. 2005. Virtual Gambling, Real Profits. Fortune Magazine. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla http://www.casinoaffiliateprograms.com/bb/fortune-magazine-reports-180m-spent-daily-on-online-poker.5098.html?s=b7ee285de2594a7c4a31783cf9ad84c2&

De Wet, M. 2008. Bets on poker and fund management. The Times 1.8.2008. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.thetimes.co.za/News/Article.aspx?id=813273

Euroopan parlamentti, 2008. Euroopan talousalue (ETA). [Viitattu 22.10.2008] Saatavilla:

http://www.europarl.europa.eu/factsheets/6_3_2_fi.htm

Financial Services Comission. 2008. Financial Services Comissionin verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla http://www.fsc.gi/gib/eea.htm

Gaming Intelligence Group. 2008. Leading Professor Rekindles Dutch Debate on Poker as a Game of Skill. 3.10.2008. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://gamingintelligencegroup.com/gig/content/view/1420/2/

Gibraltar. 2008. Gibraltarin verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla http://www.gibraltar.gov.gi/

Jeskanen, J. 2007. Nettipokerille olisi Suomessa monta ottajaa. Digitoday 3.7.2007. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.digitoday.fi/viihde/2007/07/03/Nettipokerille+olisi++Suomessa+monta+ottajaa/200716282/66

Kahnawake Gaming Comission, 2008. Kahnawake Gaming Comissionin verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla:

http://www.kahnawake.com/gamingcommission/

Lindgren, J. 2008. Miten ETA-alue määritellään verotuksen kannalta? [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla:

http://www.pokeritieto.fi/Pokeritieto/Pokeri-laki-verotus

Mower, J. 2007. Poker: A game of skill or chance? BBC Online 16.1.2007. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/england/london/6267853.stm

Nettleton, J. 2008. Australia: Is Poker A Game Of Chance? The Australian Position. Mondaq 1.9.2008. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.mondaq.com/article.asp?articleid=65230

OECD, 2007. Top marginal personal income tax rates for employee. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla

http://www.oecd.org/dataoecd/44/2/1942506.xls

Patentti- ja rekisterihallitus. 2008. PRH:n verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/useinkysytyt/useinkysytytyksi.html#ETA-alue

Pokeritieto. 2008. Pokeritiedon verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.pokeritieto.fi/

Polson, S. 2008. Canadian online gambling coming under fire. [Viitattu 22.10.2008] Saatavilla:

http://www.pokerlistings.com/canadian-online-gambling-coming-under-fire-24226

Puro, M. 2008. ETA-alueen korttihuone järjesti turnauksen ETA:n ulkopuolella - minä maksoin voitostani verot. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.pokeritieto.fi/Pokeritieto/Mika-Puro

RAY, 2008. RAY:n verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.ray.fi/raytietoa/ray/pahkinankuori.php?l1=1

Ritakorpi, M. 2008. Olenko minä ammattilainen? [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.pokeritieto.fi/Pokeritieto/Minna-Ritakorpi

Skatteverket, 2008. Ruotsin verohallinnon verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008] Saatavilla: http://www.skatteverket.se/2.18e1b10334ebe8bc80000.html

Stakes, 2007. Stakesin verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008] Saatavilla http://info.stakes.fi/pelihaitat/FI/rahapelijarjestelma/rahapelitahvenanmaan maakunnassa.htm

Sisäasiainministeriö, 2008. Arpajaislain muuttaminen. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.intermin.fi/suomi/arpajaislain_uudistus

Tikkanen, J. 2008. Verokarku iskee nyt pokeriin. Iltalehti 1.8.2008. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.iltalehti.fi/uutiset/200808018038681_uu.shtml

Valtiovarainministeriö, 2007. Valtiovarainministeriön verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla http://www.vm.fi/vm/fi/10_verotus/08_suomen_verosopimukset/index.jsp

Veronmaksajain Keskusliitto, 2008. Veronmaksajain Keskusliiton verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/veroilmoitusohjeet/palkansaaja/vahennyksetpaaomatuloista/

Wahlbeck, V. 2008. Postia verottajalta. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.pokerisivut.com/isokalablogi.php

WSOP, 2008. World Series of Pokerin verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://www.worldseriesofpoker.com/wsop/history.asp

WPT, 2008. World Poker Tourin verkkosivut. [Viitattu 22.10.2008]. Saatavilla: http://liveupdates.worldpokertour.com/tournament/?x=updateschips

Haastattelut

Merisalo, Matti. 2008. Verohallituksen ylitarkastaja.

Paasonen, Mika. 2008. Ammattilaispokerinpelaaja.

Pokeriammattilainen. 2008. Haastateltava haluaa pysyä anonyyminä.